Die Hervormer

NOVEMBER 1957

Jaargang XLVIII
Nommer 8

Offisiële Orgaan van die
Ned. Hervormde Kerk
van Afrika

(By die Poswese as Nuusblad geregistreer)

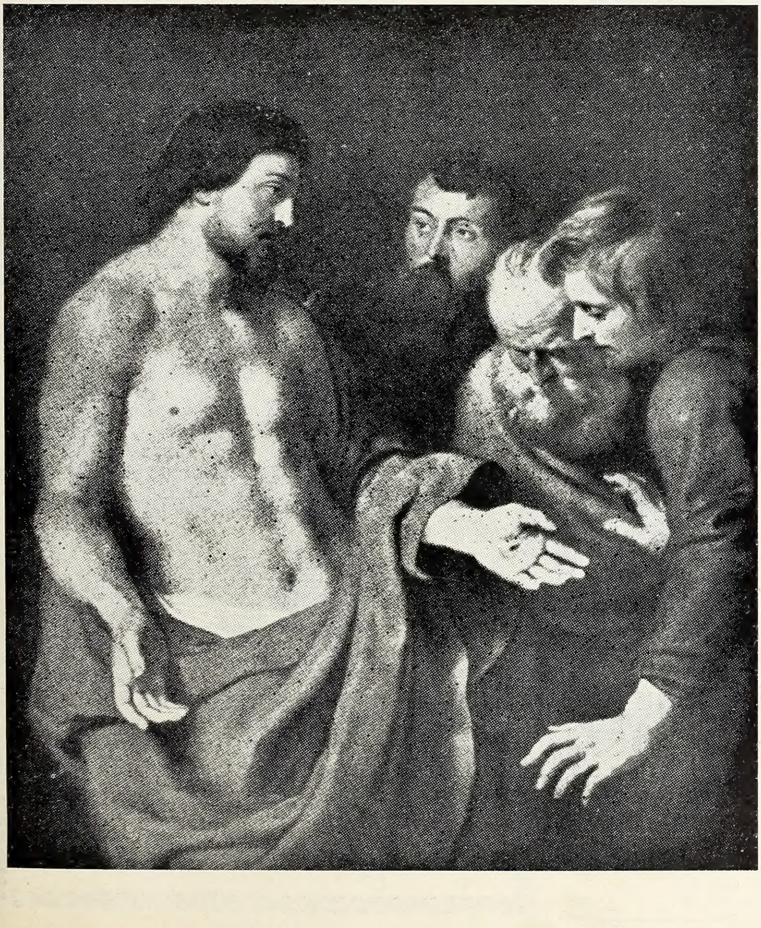

DIE
ONGELOWIGE THOMAS
(JOH. 20)
VOLGENS RUBENS SE
VOORSTELLING

„*Prag word altyd bewonder....*"

Prag is nie net vir die oog van die bewonderaar bedoel nie, dog ook vir die fyn kuns van vakvaardigheid.

As deskundiges wat betref hoëgraadse houtwerk, bied ons aan u prag met ons uiteenlopende afgeronde muurpanele, behoorlik uitgedraaide traprelings, en na maat gemaakte skrynwerk, vir die binnekant van kerke, hotels, skouburge, private wonings, ens.

Ons hou ook volop uitgesoekte laaghout, hardebord, deure, paneelhout, lyswerk en fyn gehalte timmerhout van alle soorte in voorraad.

In alle gevalle word kwaliteit met billike pryse saamgespan. Wanneer u vir u volgende werkstuk 'n prysnotering kry en die beste waarde vir u geld daaruit wil haal, raadpleeg S.A. TIMBERS.

Skryf aan of skakel:

S.A. TIMBER & JOINERY WORKS

(EDMS.) BPK.

POSBUS 6680 JOHANNESBURG FOON 33-5472/3

A1282

waar stilte van waardigheid spreek

. . . daar kan Feltex-muur-tot-muur-tapytgoed vir die stilte onder die voetstappe sorg wat so wenslik is vir gewyde oomblikke.

Feltex word vervaardig met 'n groot reeks diep, ryk kleure wat reeds bykomstige waardigheid verleen aan godsdienstige geboue dwarsdeur die wêreld. Feltex is muur-tot-muur tapytgoed uit suiwer wol wat, selfs in voortdurende gebruik, buitengewone duursaamheid verseker.

As u hulp wil hê in u tapytmoeilikhede, skryf dan gerus om gratis advies en kosteberamings aan u naaste Feltex-kantoor:

Feltex, Consolidated Textilegebou 137, Queenstraat, Port Elizabeth. (Telefoon 21973)

Feltex, Commissionerstraat 180, Johannesburg. (Telefoon 22-0351)

Feltex, Galestraat 98, Durban. (Telefoon 2-9191)

Feltex, Albertweg 83, Kaapstad. (Telefoon 5-2984)

Feltex

muur-tot-muur tapytgoed

— PRYSLYS 1957 —

van uitgesoekte boeke vir die Huisgesin Skole en Sondagskole

Verkrygbaar by :-

Die Ned. Herv. Kerk se Boekhandel

HAUM

Telefoon 22014 Bureaulaan 17 PRETORIA Posbus 460

ROMANS — NOVELLES — REISBESKRYWINGS — SKETSE — KORTVERHALE — ESSAYS.

posvry.

Audrey Blignault: Die vrolike lied. 15/6
Dit bevat essays oor enige denkbare onderwerp—„Uit die dagboek van 'n vrou". Met pragtige sketse deur Katrine Harries. 160 bls. Nuwe publikasie.

Audrey Blignault: In klein maat. 13/9
In hierdie boek word geskryf oor daardie klein dingetjies wat so'n onmisbare deel van die lewe is, soos oor vroeëmôrekoffie, oor pantoffels, oor rekeninge en so meer.

Boerneef: Teen die Helling. 10/9
'n Bundel sketse en Namakwalandse rympies.

Boerneef: Boplaas. 9/9
Hierdie plaasskets het 'n besondere bekoring. Dit is so fris, so besielend, so meevoerend, dat 'n mens nooit moeg word om dit weer en weer te lees nie.

Alba Bouwer: Stories van rivierplaas. 11/3
Verhaal van 'n jong dogtertjie op 'n Vrystaatse plaas.

Alba Bouwer: Nuwe stories van Rivierplaas. 13/9
Al die figure met wie die leser in „Stories van Rivierplaas" kennis gemaak het, lewe almal weer net so sterk in hierdie bundel.

G. H. Franz: Rabodutu die Eensame. 14/-
Die verhaal van die inwoners van 'n kafferstat se kommer oor hul jong baas, wat, na sy vader se dood, in eensaamheid verval.

G. H. Franz: Kobus. 14/-
Die verhaal van die trotse Seboni, seun van Kobe, die groot indoena van Malebogo, wat na Polokwane (Pietersburg) trek om sy baas te dien.

Hannes Herholdt: As die skaduwees daal. 9/6
'n Verhaal van leeus, wat gevang word, in 'n sirkus moet optree om later na die dieretuin te verhuis. 'n Stryd tussen die dier en die mens. 100 bls.

Karl Kielblock: Soos water op die grond. 14/-
'n Roman wat in die agtiende eeu aan die Kaap afspeel, toe die ontevredenheid teen die Kompanjie hoog begin loop en die eerste Engelse verowering plaasgevind het. 240 bls.

Karl Kielblock: Die swaard verteer. 13/-
Dit handel oor die bybelfiguur Joab. 330 bls.

Karl Kielblock: Nooi uit die Vreemde. 12/-
Die verhaal speel hom af in die dae toe die Kompanjie 'n klomp Amsterdamse weesmeisies hierheen laat kom het om met ons voorvaders, wat nie hier 'n vrou kon kry nie, te trou.

Karl Kielblock: Die Vreemdeling. 11/3
'n Liefdesverhaal uit die dae van goewerneur De la Fontaine.

W. A. de Klerk: Die uur van verlange. 14/-
'n Verhaal van ons mense en ons dae. Die ou adel, die landelike beskawing met sy gasvrye boeretradisie: aan die ander kant die drang en noodsaak tot industrialisasie.

posvry

Etienne Leroux: Die eerste lewe van Colet. 17/3
Die verhaal van Colet as kind, seun en student is 'n boek enig in Afrikaans met 'n aangrypende sielkundige benadering.

Selma Lagerlöf: Christuslegendes. 14/-
Die pragtigste verhale oor die lewe van Christus o.a. oor die Kersgebeure. 'n Boek vir jong en oud.

M.E.R., Elis Eybers, Ina Rosseau en Henriette Grové: Kwartet. 14/-
Dit sal beslis een van die voornaamste prosawerke van die afgelope paar jaar wees. 160 bls. Nuwe publikasie.

Hans Otto Meisner: Die man met drie gesigte. 14/-
Die grootste spioenasieverhaal van ons Eeu.

Frans van Zyl: Duineveld. 13/-
'n Boek vol van liefde en avontuur wat afspeel op 'n plaas in Suid Wes-Afrika. Spannend. 146 bls. Nuwe publikasie.
die agterbuurte van Kaapstad. Nuwe publikasie.

Mikro: Die Wa-as. 10/3
Vier pragtige novelles wat regstreeks aansluit by sy beste werk.

Mikro: Die Houtswaan. 12/3
'n Bundel novelles.

Mikro: Die Porseleinkat. 12/3
In hierdie novelles bring die skrywer ons terug na Gonnakolk en Soetwater, na Meraai en Mattewis Offer, na al die ander ou bekendes.

Gert Pretorius: Boetatjie. 10/6
Die lewe van 'n kleurlingseuntjie wat leef in die agterbuurte van Kaapstad. Nuwe publikasie.

Slavomir Rawicz: Die lang pad. 16/3
'n Vlug van vierduisend myl te voet uit 'n Russiese bosboukamp. 'n Volle jaar lank het hulle geloop. Die dood het elke tree van die pad meegemaak. Een van die grootste treffers van die afgelope jare.

Sangiro: Uit oerwoud en vlakte. 10/9
Een van die bekendste boeke in Afrikaans. Oud en jonk behoort met Sangiro se uitmuntende diereverhale kennis te maak.

P. J. Schoeman: Jagters van die woestynland. 11/9
In die byna waterlose woestynstreke in die verre en minder bekende dele van Suidwes-Afrika het Schoeman die stof vir hierdie merkwaardige verhaal gaan insamel.

Hettie Smit: Sy kom met die Sekelmaan. 13/9
Die verhaal van 'n vereensaamde vrouesiel, van haar vergeefse worsteling om met die lewe versoen te raak.

H. J. Vermaas: Die swartwitpens. 14/-
Dit is die verhaal van 'n jagter wat 'n swartwitpensram agternasit die bosse in en geleidelik tot besinning gedwing word oor die doel en waarde van sy lewe en sy jag. Geïll.

GEE 'N BOEK AS KERSGESKENK!

posvry.

160 bls. Nuwe publikasie.

Abraham de Vries: Hoog teen die Heuningkrans. 11/-
Die eerstelingbundel kortverhale en sketse van 'n 19 jarige student met onmiskenbare talent. Fyngevoelige verhale wat beslis die moeite werd is om te lees.

Ella Eloff van der Walt: Waterlose fonteine. 13/-
'n Seun van die Magistraat van 'n klein dorpie, wat verlief word op 'n dogter van 'n dronklap. Deur standsverskil kan hy nie met haar trou nie, maar kan haar tog nooit vergeet nie. **200 bls.**

Langenhoven: Versamelde Werke. Kompleet £12. 9.
Langenhoven is ongetwyfeld die veelsydigste Afrikaanse skrywer. Hierdie versamelde werke bied aangename en opbouende leesstof vir die hele gesin. 16 boekdele—kompleet. Langenhoven het 'n boodskap vir ons volk, veral vir die jeug van ons dag.

DIGBUNDELS.

Peter Blum: Steenbok tot Poolsee. 16/-
Blum se verse neem 'n heel besondere plek in die Afrikaanse liriek in.

Elisabeth Eybers: Belydenis in die skemering. 11/3
Een van die belangrikste herdrukke in die afgelope tyd.

N. P. van Wyk Louw: Nuwe verse. 16/-
Die eerste digbundel wat met die W. A. Hofmeyr-prys vir poësie bekroon is.

Ander digbundels:
Dias. 13/6
Raka. 11/-
Gestaltes en diere. 11/6

W. E. G. Louw: Bybels en Babels. 13/6
'n Groot aantal gedigte in hierdie bundel is Bybels van aard, m.a.w. dit handel oor Bybelse figure of Bybelse gebeurtenisse.

Ander digbundels:
Die ryke dwaas. 11/6
Terugtog. 9/-

D. F. Malherbe: Kruis en kraai. 16/3
'n Nuwe boek van een van ons oudste Afrikaanse digters. 96 bls. Nuwe publikasie.

D. J. Opperman: Blom en baaierd. 16/-
Bekroon met die W.A. Hofmeyr-prys vir poësie.

Ander digbundels:
Heilige Beeste. 8/3
Negester oor Ninevé. 11/6
Engel uit die klip. 11/6
Joernaal van Jorik. 13/6

P. J. Philander: Uurglas. 13/6
'n Eerstelingbundel van die jong kleurlingdigter.

A. J. J. Visser: Kaleidoskoop. 13/-
Dit is die eersteling van 'n jong digter, wie se werk reeds baie aandag getrek het waar dit in letterkundige tydskrifte verskyn het. 64 bls. Nuwe publikasie.

G. A. Watermeyer: Die Republiek van duisend jaar. 20/9
Gedigte oor land en volk van Suid-Afrika. Nuwe publikasie.

Bloemlesings van Afrikaanse Verse:
Groot Verseboek (saamgestel deur D. J. Opperman). Gewone band— 16/3
Luukse band— 22/9

Hierdie bloemlesing vat die mooiste Afrikaanse gedigte in een band saam. Die gedigte is so gerangskik dat dit 'n beeld van die ontwikkeling van ons poësie gee. Dit bevat die beste werke van sowat veertig Afrikaanse digters, van die Patriot-digters tot by die kleurlingdigter P. J. Philander.

DRAMAS

posvry.

W. A. de Klerk: Drie Vroue. 13/9
Hierdie uitgawe is heeltemal verwerk en kan byna as 'n nuwe werk beskou word.

N. P. van Wyk Louw: Germanicus. 17/6
Hierdie pragtige versdrama is onlangs met die W. A. Hofmeyr-prys vir drama bekroon. Die verhaal speel hom af in die tyd van die Romeinse Keiserryk.

D. J. Opperman: Periandros van Korinthe. 22/9
Een van die grootste werke wat in die afgelope aantal jare in Afrikaans verskyn het.

D. J. Opperman: Vergelegen. 17/-
Hierdie versdrama speel hom af op Afrikaanse bodem en wel in die dae van Willem Adriaan van der Stel.

VIR DIE MUSIEKLIEFHEBBER.

P. de V. Pienaar: Opera en sanger. 13/-
'n Boek wat die musieksmaak sal verhoog en liefde vir die skoonheid van klank sal aanwakker.

A. Jooste: Van Musiek en musikante. 13/-
'n Boek waarin die hele geskiedenis van die Opera sedert die vroegste dae word behandel, die samestelling van die opera, die vernaamste operakomponiste, ens.

H. J. de Jager: Musiekgeskiedenis deur die Eeue. 13/-
Musiekgeskiedenis, musiekvorm, ontwikkeling. van musiek, ontwikkeling van die orkes.

BOEKE VIR DIE VROU.

Vivia Ferreira: Planne met pruime. 21/9
Pruime is een van die beste bondgenote vir die kok. Wat klaargemaak kan word uit pruime van 'n yskoue Pruim- en Spanspekvoorgereggie tot 'n heerlik glas vonkelende pruimgemmerbier toe word u in hierdie boek bekend gestel.

Mary Brooks Picken: Singer- Naaldwerkboek. 37/3
Hierdie boek word as die beste naaldwerkboek in die wêreld beskou. Dit bevat meer as 1000 diagramme en foto's, sowat 24 kleurplate en beslaan altesame ongeveer 260 bladsye.
Die skryfster lewer die bewys dat naaldwerk 'n plesier kan wees, dat daar nooit gesukkel hoef te word nie en dat die gewone huisvrou 'n kunswerk kan lewer.

Susan Naudé: Keurige Kos. 65/-
'n Pragtige kookboek van ong. 1000 bls. Met volop blad kleurplate.

Matty van Rensburg: My Reseppe. 21/6
'n Uitsonderlike resepteboek met vrolike en aantreklike illustrasies.

Erla von Schach en Winie Rosseau: Sarie Marais se breiboek. 22/-
Die beste breipatrone wat oor die jare in „Sarie Marais" verskyn het. Ryklik geïllustreer. 128 bls. Nuwe publikasie.

Hettie Smuts: Kom ons rangskik weer. 24/9
Hierdie boek is bloot bedoel as hulp vir die leek wat reeds haar verworwe styl wil ontwikkel en haar huis verder wil verfraai. Met ill.

Kotie van der Spuy: **Nageregte en lekkers.** 22/-
Hierdie boek maak elke nagereg 'n avontuur en elke lekkersoort 'n treffer.

Kotie van der Spuy: Skep met suiker. 32/3
Die eerste Afrikaanse boek oor Koekversiering. Met ill.

GEE 'N BOEK AS KERSGESKENK!

posvry.

Kotie van der Spuy: Southappies. 22/-
Diegene wat graag nuwe idees en wenke vir die smaak van southappies wil hê, hoef nie verder te gaan soek as in hierdie boek nie. Dit is onmisbaar vir die vrou wat onthaal.

Mattie M. du Toit: Die kuns van blommerangskikking. 22/-
Die onderwerpe word volledig behandel: Benodigdhede, geleentheidsrangskikkings, rangskikkings in die huis, ruikers, die bou van rangskikkings, ens. Met ill.

ALGEMENE EN NASLAANWERKE

A. M. J. Scheltens: Die tuingids. 51/6
Hierdie boek sal DIE standaardboek oor die tuinbou wees. Geskryf deur die Direkteur van Parke en Tuine, Kaapstad, die man wat oor die land bekend is as JAN BLOEM van die S.A.U.K.
Die boek dek die hele gebied van die tuinboukuns en bevat 8 vierkleurplate, 25 swart- en witplate en talle lyntekeninge. 322 bls.
'n Boek, geskik vir enige persoon. Nuwe publikasie.
Indien u hierop inteken VOOR 1 Desember 1957, kos dit slegs posvry 46/6.

Die Afrikaanse Kinderensiklopedie: (10 dele) Kompleet. £22. 0. 0.
Kennis is die grondslag van die kind se toekoms en die Ensiklopedie bied hom die sleutel tot hierdie kennis. Op elke vraag sal hy 'n antwoord kry. Vir elke raaisel is daar 'n oplossing. Hierdie ensiklopedie is so geskryf dat die antwoord op een vraag hulle sal prikkel om 'n volgende vraag te stel. Hulle sal leer om te verstaan, om self ondersoek in te stel en selfstandig te dink.
Die redakteur, Dr. C. F. Albertyn en sy 99 medewerkers het 310,000 feite in woord en beeld gebring. 10,000 ill. Elk van die tien boekdele bevat 400 bladsye, onder vyf Hoofrubrieke ingedeel. Die tiende deel bevat, onder andere, 105 klassieke kinderverhale. In dieselfde boek is 'n maklike bladregister, sodat enige tema of onderwerp dadelik gevind kan word.

Suid-Afrika: Land van Sonskyn en Land van die Toekoms. 36/6
Dit is Suid-Afrika in beeld. Suid-Afrika met sy pragtige berge, sy skilderagtige valleie, sy groot stede, sy primitiewe inboorlinglewe, sy leefwyse en sy prestasies. Dit bevat 121 pragtige foto's oor ons land en sy mense. 26 hiervan is in vol kleure.
'n Pragtige geskenk vir 'n vriend of kennis in die buiteland.
Ook in die Engelse taal lewerbaar.

Drie Eeue: (5 boekdele). Met ill. Kompleet. £7. 15. 0.
Drie Eeue is die ware verhaal van Suid-Afrika, geskrywe vir die kinders van Suid-Afrika.
Geskrywe deur bekende en gesaghebbende navorsers op die gebied van geskiedenis.

Geskiedenis van Suid-Afrika: (2 dele) Kompleet. £4. 15. 0. Onder redaksie van Dr. A. J. H. van der Walt, Dr. J. A. Wiid en Dr. A. L. Geyer.
Die werk is in vyf afdelings verdeel:
1. Die witman in Suid-Afrika (waarin die politieke geskiedenis behandel word).
2. Bestuursvorme en hul ontwikkeling.
3. Die ekonomiese ontwikkeling van Suid-Afrika.
4. Inboorling- en Kleurbeleid in Suid-Afrika.
5. Die kultuurstryd van die Afrikaner.

Harm Oost: Wie is die skuldiges. 31/-
'n Verhaal van stryd en verdeeldheid, van heldemoed en lyding uit die tweede vryheidsoorlog. 398 bls. Nuwe publikasie.

posvry.

C. Pama: Die Unievlag. 8/-
Die skrywer is 'n bekende gesaghebbende op die gebied van heraldiek. Dit bevat 'n kort oorsig oor die ontstaan van die Unievlag, die verskillende onderdele daarvan en aanwysings by die gebruik van die vlag. Voorwoord van Dr. D. F. Malan. 54 bls. Nuwe publikasie.

JEUG- EN KINDERVERHALE

John van der Berg: Soois op die spoor. 11/3
'n Boek wat almal se hart sal steel. Dit speel in Durban. Soois Visasie, die weglooperseun, sy vriendskap met Oupa Nelson, Philip die ryk seun en Tiekie, die sersant se dogter is pragtig beskrywe. 192 bls.

Enid Blyton: Die geheime sewe. 9/-
Vyf op 'n skateiland 10/-
Dit verheug ons u hierdie twee boeke in Afrikaans te kan aanbied. Enid Blyton se boeke is oorals in die wêreld gewilde kinderlektuur. 8 - 10 jaar.

Bennie Fritz: Bewakers van die Blokhuis. 11/3
'n Bende seuns maak die wêreld moeilik vir vredeliewende mense. Hulle loop egter hul rieme styf wanneer hulle te kampe kry met seuns van hul eie portuur. 'n Spanningsvolle en aktuele verhaal.

W. A. de Klerk: Agtien man en 'n Meisiekind. 11/3
Die verhaal speel hom af in die onstuimige jare, toe selfs jeugdige boereseuns moes help om wat toe bekend gestaan het as die Suurveld, veilig te maak vir die blanke grensboere. 'n Spannende verhaal waarvan seuns en dogters hou.

W. A. de Klerk: Die skarlaken Eskadril. 10/3
Die verhaal van Helgard de Wet, vlieguitenant in die S. A. Lugmag, wat saam met 'n groep Lugmagmanne gestuur is om in die Dorsland te gaan soek na 'n vermiste Nederlandse passasiers-vliegtuig.

Awie Labuschagne: Avontuur in die Boswêreld. 13/-
'n Boek oor jag en diamant-smokkelary, wat afspeel in die Kalahari. Spannend. Nuwe publikasie.

Mikro: Die bont takbok. 10/3
Die held van hierdie verhaal is 'n Europese vlugteling-prins, wat uiteindelik 'n verkenner by Generaal de la Rey word en menige spannende avontuur beleef.

Mikro: Die jongste ruiter. 10/3
Die lewe van 'n seun wat by Gen. de Wet se kommando aansluit en 'n knap verkenner word.

Mikro: Die wit Arend. 10/3
Die lewe aan die Oosgrens van die Kolonie in die begin van die agtiende Eeu.

Bettie Naudé: Saartjie-boeke. Per deel. 8/6
Die langbeen-skooldogter, donker hare, blou oë—en twee kuiltjies in haar wange. 'n Lewenslustige rabbedoe. Dit is die dogter wat u sal skaterlag, dis ook die dogter wat u sal bekoor en ontroer.
Die volgende dele kan ons u tans lewer:

Saartjie Baumann.
Saartjie se vakansie.
Saartjie se geheim.
Saartjie se donkie.
Saartjie se nuwe maat.
Saartjie se slim plan
Saartjie se papegaai.
Saartjie se held.
Saartjie se geveg.
Saartjie se skatte.
Saartjie se kliek.
Saartjie se kêrel.
Saartjie se kordaatstuk.
Saartjie se Piekniek.
Saartjie se prys.
Saartjie se moleste.

A. A. J. van Niekerk: Snippie. 7/-
'n Vakansie op die plaas met die hond Snippie. 'n Allergeselligste kinderboek. Leeftyd 8 - 10 jaar.

N. Ooslander: Sorg vir jou sustertjie. 9/-
Die ontroerende verhaal van twee Hongaarse

posvry.

kinders wat vlug vir die barbaarse kommunistiese geweld.

Elisabeth M. Paul: Manzi-serie. (5 dele). per deel 7/3

1. Manzi.
2. Manzi gaan skool toe.
3. Manzi in die koshuis.
4. Manzie en die twee Fransies.
5. Manzies en Vlugvoet.

Baie oulike boekies vir dogters vanaf 8 jaar. Die skryfster het daarin geslaag om die lewe van „Manzi" op eenvoudige maar tog prettige wyse uit te beeld.

Leon Rosseau: Fritz Deelman en die swart eiland. 11/3
bende. 11/3
'n Boeiende avontuurverhaal van 'n jong luitenant, wat te doen kry met 'n bende gewetenlose vervaardigers van 'n verdowingsmiddel.

Leon Rosseau:6Fritz Deelman en die swart eiland. 11/3
Fritz Deelman en die skepe van Mars. 11/3
Nog twee voortreflike jeugboeke, spannend, boeiend en insiggewend.

A. G. le Roux: Die geheimsinnige bende. 9/9
'n pragtige ontspanningsverhaal.

Topsy Smith: Trompie-boeke. per deel. 8/6
Watter kind hou nie van Trompie, daardie sproetgesigseun nie, wat die onmoontlikste kattekwaad kan aanvang. Nie dat Trompie stout is nie, nee . . . hy is net bietjie onnutsig en vol energie en lewenspret.
Die volgende dele kan ons u tans lewer.

Trompie.
Trompie die onnut.
Trompie die Hoërskoolseun.
Trompie die sterk seun.
Trompie die groot minnaar.
Trompie die held.
Trompie die mooi seun.
Trompie die prefek.
Trompie die jintelman.
Trompie die vegter.
Trompie die krieketspeler.
Trompie die filmster.
Trompie die sakeman.
Trompie die sportman.
Trompie die waaghals.
Trompie die rugbyspeler.
Trompie die rebel.
Trompie die Hanswors.
Trompie die kaptein.
Trompie die Meisiehater.

G. Smitskamp: Kom luister, Mammie gaan lees. 11/-
Die boek bevat verhale en versies van gewone en Christelike aard. Vir kinders vanaf 6 jaar.

Cecil van der Spuy: Stinkie. 9/9
Een van die mooiste kinderverhale in Afrikaans. Iemand wat nog nie met hierdie sleeptong-seuntjie kennis gemaak het nie, behoort dit te doen.

Tol de Villiers: Die jong Springbokke van Bergskool. 9/3
Dit is 'n mooi, spannende verhaal, saam met reekse nuttige wenke vir die seun wat wil rugby speel soos dit gespeel behoort te word.

F. J. Wagener: Sonstraaltjies. per deel. 8/-
Verhaaltjies vir die kleinspan.
Verhale van die bergreus.
Hierdie drie verhale-bundels is baie gewild. Dis 'n genot vir die kleinspan om hierin te lees. Met ill.

Ursula Moray Williams: Oupa. 9/-
'n Humoristiese verhaleboek oor Oupa en sy familie. Dit is 'n boek vir jong en oud.

Sprokiesboek: Met ill. vir die kleinspan vanaf 8 jaar. per deel 8/-

Sprokies van Andersen.
Sprokies van Grimm.
Fabels van Esopus.
Jakkalsstreke.
Uilspieël.
Baron von Munchhausen.
Gulliver in Lilliput.
Die Hut van Outa Tom.
Robinson Crusoe. 5/6.

HELDE VAN DIE HERVORMING:

P. de Zeeuw: Die barbier van St. Germain. 'n Verhaal van die Franse bloednag.

posvry.

— Die Tuinier van Ferrara. 'n Verhaal uit die lewe van Calvyn.
— Die Galeislaaf van St. Andreas. 'n Verhaal uit die lewe van John Knox.
— Die Skrynwerker van Zürich. 'n Verhaal uit die lewe van Zwingli.
— Die skaapwagter van Montcontour. 'n Verhaal uit die lewe van Hugenote.
— Die Meulenaar van Vassey. 'n Verhaal oor die Hervorming in Frankryk.

Elk boek kan afsonderlik gelees word. per deel 8/-

Dis die beste boeke wat ons u in 1957 kan aanbied.

Ladybird-boekies: Formaat 4½ x 7". 7 - 9 jaar.
Per deel. 3/9
Die kindjie Jesus.
Die verhaal van Josef.
Moses, skaapwagter en Prins.
Twee stories van Jesus.
Die skaapwagtertjie van Bethlehem.
Die kind van die tempel.
Oorvertel deur Lucy Diamond. Vertaal deur C. A. Groenewald. Hierdie boekies is pragtig versier met gekleurde plate en dit gee op bekoorlike manier die verhale uit die bybel weer.

BYBELS, DAGBOEKE EN KINDERBYBELS

Familiebybels (met familieregister) :

In kunsleer.	**£1 19 6**
In swaar kunsleer	**3 1 6**
In egte bokleer.	**5 19 6**

Bybel met of sonder duimgrepe vanaf 17/- posvry.

Psalm- en Gesangeboekies:	**11/6** en **14/-** posvry.
Luukse uitgawe	**21/6** posvry.
Vir kinders.	**8/-** posvry.

Leeroortreksel vir u bybel, psalm- en gesangeboeke.

Vir die klein bybel.	**15/6**
Vir Psalm- en Gesangeboek.	**11/6**
Vir kinderuitgawe.	**8/6**
Vir familiebybels.	**30/-**

Met of sonder wapen van die Ned. Herv. Kerk van Afrika.

Dit is pragtige leeroortreksels waar u baie plesier van sal hê.

In verband met die groot aanvraag dien u vroegtydig te bestel.

Bybelse Ensiklopedie: In Afrikaans, gebind in pragtige rooikleur band. 545 bls., ruim 200 ill. 34 bls. plate. 43/6

Ons oë na die berge: Gebede vir die praktiese lewe deur Dr. John Baillie. 13/-

Bybelse dagboeke:

Ds. J. J. Knap: Geplukte Are. 13/-
C. H. Spurgeon: Die Sionsbank. 'n Versameling van kosbare beloftes. 9/6
Mev. Chas. E. Cowman: Strome in die Dorsland. 13/-

Bybelse dagboek: Saamgestel deur predikante en professore van die N. H. Kerk van Afrika. 14/6

Kinderbybels:

Prof J. Murray: Die Kaapse kinderbybel. Met plate. 13/-

Herman Scholtemeyer: Die kind se bybel. Met ill. Gemaklik leesbaar vir elke kind. 31/3

Ds. W. J. Conradie: Afrikaanse kinderbybel. Hersiene uitgawe met mooi kleurplate. 24/6

Ds. Phil. Olivier: Die kleinspan se bybel. Met ill. Hierdie bybel is bedoel vir die ou heel kleintjies. 22/-

Enid Blyton: Voordat ek gaan slaap. 'n Boek van Bybelverhale en gebedjies vir kinders met slapenstyd. 19/6

Die nuwe Kinderbybel: 'n Verwerking deur Olivera Hildebrand van Dr. J. L. Hurlbut se lewenswerk. Met ill. 28/6

Telefoon No. 2-3143
Die Brilledokter
(Edms.) Bpk. (J. Klompie)
ANDRIESSTRAAT 168
PRETORIA
Oê Toets Vry

VERGROTINGS
in
LEWENSKLEUR
van u eie kiekie of negatief

W. E. CAREY
APTEKER
POSBUS 177
KRUGERSDORP

Apie BIED AAN...

Dis aangenaam en buiten kyf,
Wat ek, vriend Apie, vir jou skryf,
Man, vrou en kind die hele lot,
Is skoon been-af, verlief, versot,
Versot, versot, al hoe versotter,
Op Apiekorreltjies-grondboonbotter!

AANGENAAM!

Hartkwaal

DIE HART kan bes beskryf word as 'n groot spier met vier hol kamers. Sy werk is om bloed te pomp deur die hele liggaam.

Hartkwaal beteken in werklikheid dat die Hartklappe nie behoorlik oop en toe gaan nie -- gewoonlik omdat hulle verwronge geraak het as gevolg van Sinkingskoors.

DIE HARTSPIER het van tyd tot tyd 'n versterkmiddel nodig en geen veiliger tonika bestaan in enige bekende vorm dan die Dr. Allens-Watersug-Pille.

WATERSUG kan veroorsaak word deur die een of ander Nier- of Leweraandoening. In albei die gevalle sal die Watersug-Pille uitstekende resultate lewer.

Gebruik die **DR. ALLENS-WATERSUG-PILLE** vir Hartkwaal, Swak Hart, Watersug, Algemene Verswakking, Vatbaarheid vir Verkoues, Lae en Hoë Bloeddruk.

DR. ALLENS-WATERSUG-PILLE kos 5/- per bottel posvry van **Norwood Coaker, Posbus 89**, Ladybrand. Ook voorradig by die **meeste aptekers.**

BLINDEDERMONTSTEKING

Die Dr. Mullers-Blindedermmiddel.

TYDENS die afgelope kwarteeu het die Dr. Mullers-Blindedermmiddel vrywel honderde lewens gered. Dit het duisende lyers in staat gestel om die doktersmes vry te spring. Hierdie middel het dit moontlik gemaak dat blinderdermlyers deesdae 'n deskundige behandeling kan ondergaan teen geringe koste.

KENTEKENS

(1) Pyn in die regtersy.
(2) Aangepakte Tong.
(3) 'n Temperatuur (koors) tussen 100 en 102 grade
(4) Hardwording van die Maagwande.

Die **DR. MULLERS-BLINDEDERMMIDDEL** is verkrygbaar by aptekers teen **5/6** per bottel of posvry van Norwood Coaker **Posbus 89**, Ladybrand.

GALBLAAS-BEHANDELING
kan
maagkwale beëindig

Die oorsaak van kroniese maagkwale is baie dikwels die ophoping van gal in die galblaas, wat tot die vorming van galstene lei. KOLESTRINE *ledig* die galblaas en verwyder hierdie gevaarlike bron van ontsteking, en klein galsteentjies—ook 'n potensiële gevaar—word soms terselfdertyd verwyder. In gevalle van maagongesteldhede weens ligte voedselvergiftiging of die oormatige gebruik van voedsel of drank, veral by swaarlywige en middeljarige persone, is KOLESTRINE se resultate haas wonderbaarlik. KOLESTRINE is gewaarborg volkome onskadelik, en dit word gerugsteun deur die goeie naam van die fabrikante, wat reeds 70 jaar geneesmiddels vervaardig. 'n Volledige wetenskaplike uitleg van KOLESTRINE se werking sal gegee word aan enige navraer, professioneel of andersins. Tans verkrygbaar in 2 groottes teen 5/6 en 10/- (groot) per bottel.

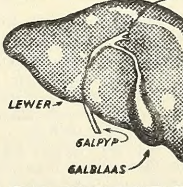

KOLESTRINE
Ledig die Galblaas
1452-3A

Foon 37708 — Na-ure 26302
Bus 2049

Arma Carpet House
(Bestuurder - Albert Bernstein)
TAPYTHANDELAARS EN
BINNENSHUIS VERSIERDERS

KERKSTRAAT-OOS 371
oor PRINSLOOSTRAAT
PRETORIA

SAFFAS
BPK · LTD

Hierdie Teken Verseker
Persoonlike, Volledige, Begrafnisdiens

★ ★ ★

DIE SUID-AFRIKAANSE FEDERASIE VAN BEGRAFNISVERSEKERINGS-VERENIGINGS, BPK.

Agente dwarsdeur Suid-Afrika
Hoofkantoor:
SAFFAS-GEBOU DEKORTESTRAAT,
BRAAMFONTEIN, JOHANNESBURG. BUS 2633

Kenyon's 2841/2a

GENIET DIE GEMOEDELIKE VRIENDSKAP VAN 85

Kom rook 'n sigaret duisend

Westminster 85

1/3 vir 20

KEURTABAK ... SAG, RYKGEURIGE MENGSEL.
FILTER OF SONDER KURK.

NIE GENOEG PAKPLEK VIR STOELE NIE?
LOS DIE VRAAGSTUK OP MET
GEMAKLIKE RUIMTEBESPARENDE STAPELSTOELE
DEUR

EDBLO

Hierdie EDBLO-stapelstoele is van buisvormige staal gemaak, met bekemaljematte van „bentwood masonite," en met bypassende rue . . . dit verseker 'n lang lewensduur asook maksimum sterkte en gemak . . . inderdaad 'n ekonomiese belegging.

Sesretarisse van kosskole, koshuise, tehuise en weeshuise word uitgenooi om aan EDBLO te skryf om pryslyste van beddens en meubelbenodigdhede—hierdie firma

is reeds jare lank deskundiges in die vervaardiging van
DUNLOPILLO-, BINNEVEER- en KLAPPERHAARMATRASSE
KATELS EN DIVANS — KUSSINGS
GEMAKSTOELE — RUSBANKE
RUSSTOELE—ATELJEEBANKE, ens.

Alle navrae aan:—
EDBLO (Tvl.) BPK., POSBUS 6488, JOHANNESBURG
EDBLO (NATAL) BPK., POSBUS 364, DURBAN
EDBLO (Kaapland) BPK., POSBUS 15, SOUTRIVIER, K.P.

NOVEMBER 1957
Jaargang XLVIII. *No. 8.*

Offisiële orgaan van
Die Nederduitsch Hervormde Kerk
van Afrika

(Geregistreer aan die Hoofposkantoor as 'n Nuusblad)

Die Hervormer

Posbus 171 - Foon 660-5916/7
KRUGERSDORP

Gedruk deur
N. H. W.-Pers, Humanstraat 55,
Krugersdorp, en uitgegee deur
Die Ned. Herv. Kerk van Afrika.

INTEKENGELD 5/- PER JAAR

Redakteur: Ds. Joh. Dreyer, van Riebeeckstraat 97, Potchefstroom.

Redaksie: Ds. Joh. Dreyer, dr. P. S. Dreyer, dr. J. F. Stutterheim, drs. J. I. de Wet en drs. F. J. van Zyl.

Advertensies en Adresveranderings (vermeld sowel oue as nuwe adres) moet aan Die Advertensiebestuurder, Posbus 171, Krugersdorp, geadresseer word.

DIE BLAD VERSKYN DIE BEGIN VAN ELKE MAAND. STUKKE VIR PUBLIKASIE MOET DIE REDAKTEUR NIE LATER AS DIE EERSTE VAN DIE VOORAFGAANDE MAAND BEREIK NIE.

EVANGELISASIE

— III —

DIE EVANGELIE EN ISRAEL

DIT *was Amos, die profeet uit Tekoa, 'n dorpie aan die rand van die woestyn van Judea, wat in sy profetiese woord verwys het na die dae wat kom wanneer die Here sy God 'n honger in die land sal stuur, nie 'n honger na brood nie en nie dors na water nie, maar om die woorde van die Here te hoor (Amos 8:11).*

Is dit miskien nou die voorbereiding vir die dae waarvan die Here spreek van 'n honger na sy Woord? Want nie alleen is daar 'n opmerklike herwaardering van die Bybel in Israel op te merk nie, maar ook 'n ongekende vraag daarna.

Hiervan vertel die Joodse skrywer Schalom Ben-Chorim uit Jerusalem in 'n artikel waarin van die kant van die nie-Christelike Jodedom 'n beeld gegee word van die teenswoordige Israel en sy godsdienstige ontwikkeling.

Hy sê Israel is die volk van die Bybel, sy land is die land van die Bybel en die tot nuwe lewe gewekte Hebreeuse taal is die taal van die Bybel.

'n Mens kan, so vervolg Ben-Chorim, gerus die stelling neerlê dat die Bybel die boek is wat die meeste in Israel gelees word en waaruit in elk geval die meeste gesiteer word. Vir eeuelank is die Bybel deur die Jodedom opsy geskuif en verdring deur die Talmoed, die mondelinge oorlewering, en deur die rabbynse literatuur. Nou is dit volkome verander. Die Bybel neem tans 'n sentrale plek in die nasionale literatuur, in die nasionale geskiedenis en in die nasionale kultuur in. Bybelonderrig staan in die middelpunt op al die skole. Die opperrabbyn verskyn as hy in die openbaar optree altyd met die Bybel in die hand. Die leër reik Bybels aan elke soldaat uit. Sionistiese toesprake begin en eindig dikwels met bybelse sitate.

Israel het wel nog nie die Bybel herken as die lewende Woord van God vir ons tyd nie. Die sluier is nog nie opgelig nie. (2 Kor. 3:14-17). Dis nog veels te veel die nasionale boek van Israel, maar is dit alles nie die wegbereiding om Israel daartoe te bring om geestelik te honger na die woorde van God wat aan hulle toevertrou is nie? (Rom. 3:2).

Ben-Chorim is van mening dat dit moontlik is om die Joodse volk weer in die ware sin tot die Bybel terug te bring.

Moet die Christelike kerk nie met 'n dankbaar hart vir wat ons aan Israel te danke het, bid om die middel in die hand van God te wees om Israel tot sy Messias te bring nie? Die apostel sê ons moenie teen Israel roem nie, „want dit is nie jy wat die wortel dra nie, maar die wortel (Israel) dra vir jou." (Rom. 11:18.) I.p.v. te roem teen Israel moet ons Israel jaloers maak om so sommige uit hulle te red (vers 14).

Ons het 'n ereskuld teenoor Israel. En hierdie ereskuld is nog nie betaal nie. Inteendeel, verskillende Christelike volke het swaar teen Israel gesondig en hierdie ou volk van God 'n kruisweg laat gaan. Min is sover gedoen om Israel tot Christus te lei. Dat hierdie taak 'n ploeg op rotse is, onthef ons nie van ons plig om dit te doen nie.

(Vervolg op bladsy 8)

OORDENKING

EIE WERK EN GOD SE WERK

Fillippense 2:12a & 13 . . . Werk julle eie verlossing uit met vrees en bewing; want dit is God wat in julle werk om te wil sowel as om te werk na sy welbehae.

Gemeente van die Here,

Teenoor die getrouheid van God staan die sondaar wat geroep word tot die gemeenskap met Jesus Christus. In hierdie gemeenskap het ons die taak om tot eer van God te leer en tot uitbreiding van sy koninkryk. Dit trag ons te doen deur die leiding wat God deur sy Woord aan ons gee en deur die kragvolle werking van die Heilige Gees.

Ja eintlik wend ons maar 'n poging aan om hierdie taak te vervul. Want ons arbeid bly soos die van 'n kind wat met lompe hande 'n takie verrig. In hierdie taak raak ons nooit spesialiteite nie, want die opdrag is en bly altyd nuut, dit is en bly altyd groot en moeilik, dit moet altyd met versigtigheid en oorleg aangepak word. Ja, met bewende hande en biddende harte pak ons dit aan, en ons het dan ook die vrymoedigheid om dit te doen omdat ons weet God is getrou.

Die taak wat ons het—soos Paulus dit aan ons stel—is om ons verlossing uit te werk. As Paulus dan praat van eie verlossing uitwerk bedoel hy nie dat ons op ons self d.w.s. op ons verstandsvermoë, ons vindingrykheid en krag aangewys is nie. As ons ons op hierdie dinge sou beroep, lei dit tot 'n selfversekering en hovaardigheid wat baie gevaarlik is. Dit hou die resultaat in dat ons daarop begin te roem dat ons en ons alleen verantwoordelik is vir ons verlossing want ons het hard daarvoor gewerk, dit kom ons toe. In hierdie geval stel ons eise aan God, dan maak ons aanspraak op 'n reg — terwyl daar in die verlossing wat God ons bied slegs gepraat kan word van plig en van voorreg wanneer dit na ons kant toe kom.

„Werk julle eie verlossing uit met vrees en bewing." Maar sal ons vra hoe moet dit dan gedoen word? Watter aandeel neem ons? Die ryk jongman het gevra wat hy moet doen om die ewige lewe te beërwe. Dit is die vraag wat by elkeen opkom as hy die ontdekking maak dat hy die ware lewe mis. Die antwoord aan die jongman was dat hy al sy besittings moet verkoop en die Here volg. Hy moet dus afstand doen van alles wat van hierdie aarde is wat vir hom selfversekering bied. Hy moet homself daarvan losmaak, die dinge moet nie vir hom die belangrikste wees nie. As hy die lewe wil ontvang moet hy, sonder om hom op sy rykdom te kan beroep, na die Here toe kom. Voor God is hy sondaar wat slegs afhanklik is van sy genade.

Die tronkbewaarder van Filippi vra ook in radeloosheid as hy besef wat daar gebeur het, wat hy moet doen. So was dit ook met die Jode op Pinksterdag in Jerusalem as hulle tot die insig kom dat hulle Jesus die Christus gekruisig het.

Almal vra verslae — „wat moet ons doen?" As nood en angs intree is dit gewoonlik die eerste vraag wat gestel word, daar moet tog iets gedoen kan word. Die moeilikheid moet tog oorbrug kan word. Ja ons almal maak maar so. Die antwoord op hierdie vraag wat deur Jesus, deur Paulus, deur Petrus gegee is kom almal op dieselfde neer: Bekeer julle en glo in die evangelie.

Dog hierdie antwoord lok weer vrae uit: Kan ons dit doen? Kan ons onsself bekeer? Kan ons uit onsself

(Vervolg op bladsy 9)

EVANGELISASIE

(VERVOLG VAN BLADSY 7)

Die evangelie moet aan alle kreature, aan die volke, tale en nasies verkondig word. En is Israel, op die gebied van die sending, nie die eerste taak van die Christelike kerk nie?

Is die onaktiwiteit van die kerk in hierdie opsigte miskien te wyte aan die wydverspreide mening, dat omdat Israel sy Messias verwerp het, daarom is Israel nie meer die uitverkore volk van die Here nie, maar is Israel deur God verwerp en vervloek? Na ons mening leer Rom. II hoogstens van 'n tydelike verwerping, totdat die volheid van die heidene ingegaan het. Op die vraag of God sy volk miskien verstoot het, antwoord Paulus beslis: „Nee, stellig nie! God het sy volk wat Hy vantevore geken het, nie verstoot nie." Die uitverkiesing van die N.T'se gemeente van die Here geskied nie ten koste van sy O.T'se gemeente nie, maar om hulle jaloers te maak, want God het almal, Jood en heiden, in die ongehoorsaamheid ingesluit om vir almal barmhartig te kan wees (Rom. 11:30-32).

Die Christelike kerke in ons land het nog maar heel min gedoen om Israel te evangeliseer. Al te saam offer die verskillende kerke seker ongeveer miljoen pond per jaar op om die heidene tot Christus te bring. Duisende manne en vroue gee hulle kragte onbaatsugtig vir hierdie groot taak om die evangelie uit te dra. Maar hoe vergelyk hiermee die pogings om die evangelie te bring tot die volk van Israel?

Ons eie kerk lê dit in sy nuwe Kerkwet neer as een van die pligte van die kerk. (Vgl. Hfd. IV, Art. 5 van die Bepaling vir die Apostolaat.)

Dit is ook die plig van elkeen van ons persoonlik. Ons moet die evangelie uitdra ook na ons Joodse bure en kennisse. Met vrymoedigheid moet ons teenoor hulle van ons geloof in Christus getuig.

Daar is ongeveer nog 12 miljoen Jode in die wêreld, waarvan maar 'n heel klein persentasie Christene is. Ook hier is die oes groot en die velde wit om geoes te word. Ons moet God bid om ook hier die arbeiders te gee.

Daar is mense wat liewer nie praat van sending onder Israel nie, maar van gesprek met Israel. Of dit sending of gesprek is, ons taak is daar.

Van Paulus lees ons: „hy het die Jode kragtig in die openbaar weerlê en deur die Skrifte bewys dat Jesus die Christus is." (Hand. 18:28.)

Dit is tenminste ook ons taak ten opsigte van die ou volk van die Here uit wie die Messias gebore is.

– JOH. DREYER.

OORDENKING

glo in die Here Jesus Christus? Kan ons dan tog salig word deur wat ons doen? Is daar tog plek vir die leer van goeie werke? En as die antwoord op al hierdie vrae nee is, moet ons dan maar niks doen en wag, om te sien of God nie iets wil doen nie? „Werk"—sê Paulus, „werk julle verlossing uit met vrees en bewing." Bekeer en glo.

Die geloof is 'n gawe van God, bekering is Godswerk. Tog het ons werk wat die Here ons beveel om te doen ook in die raamwerk van Godshandeling 'n plek. As God met die mens in aanraking kom sit Hy hom aan die werk. Noag moet die ark bou wat hom en sy gesin tot redding sal voer. God beloof die redding maar Noag moet op Godsbevel die voorwerp self lewer wat die redding moontlik maak.

Abraham moet die band met die verlede deursny, hy moet die skape agter hom verbrand — sy wêreld verlaat en gaan na die land wat God hom sal wys. As God sy volk in Egipte besoek dan moet hulle opbreek, die paaslam slag, die bloed aan die deurkosyne smeer, die paaslam eet, Egipte verlaat en trek na die land van die belofte.

As God tot 'n mensekind kom dan moet hy losbreek van sy ou wêreld, ja hy moet sy ou natuur kruisig en in 'n nuwe Godsalige lewe wandel.

Die met „vrees en bewing" dui 'n sekere houding by die sondaar aan. Daar is geen selfversekerheid of bewustheid van eie krag en vermoë nie. Daar is enkel die besef van die geweldigheid van die opdrag, en dit vervul ons met vrees en bewing. Ons kom dan eintlik tot die besef dat ons niks besonders is nie, dat ons maar net sondaars is wat ingetrek word in die raamwerk van God se werk, waar ons dan ook iets het om te verrig. Voor hierdie geweldige waarheid staan ons dus ontledig, met die wete dat ons maar net diensknegte is wat in die wingerd van die Here moet werk — diensknegte wat gehoorsaam moet wees en wat afhanklik is van die oordeel van ons Meester.

God eis gehoorsaamheid. As Noag nie die ark gebou het nie dan was hy ongehoorsaam aan Gods bevel en sou hy eie behoud en die van sy gesin op die spel geplaas het.

As Abraham nie gebreek het met sy verlede en met die gode aan die oorkant van die rivier nie, dan sou nie alleen die beloofde land verlore wees nie, maar die belofte aan hom sou ook vir hom verlore wees.

As Israel by die vleispotte van Egipte gebly het, sou hulle in slawerny ondergegaan het. God het Israel eintlik nie nodig nie, en het in die woestyn meermale die versekering gegee dat Hy net sowel Moses tot 'n groot volk sou maak om deur hom sy beloftes en gebooie aan die mense bekend te maak. So is dit nog steeds, as ons nie gehoorsaam is aan die oproep tot bekering en geloof, waarmee God tot ons kom in die prediking van wet en evangelie nie, dan kom ons om in ons sonde, dan sal die verlossing en die ewige saligheid ons ontneem en aan ander gegee word. God het ons met ons eiesinnigheid na alles nie nodig nie. As die genooides na die maaltyd weier om te kom en allerlei verskonings aanvoer, dan roep God ander sodat sy huis vol kan word. Bekeer en glo is die eis, doen dit met vrees en bewing en ons sal lewe.

Maar hoe kan ons? Die eis is so onmoontlik. Gemeente, by God is niks onmoontlik nie. As God bekering vra gee Hy dit, as Hy geloof vra skenk Hy dit, want dit is God wat in ons werk sodat ons wil en werk. Bekering eis selfverloëning en selfontlediging van ons. Deur sy Woord, Gees en krag werk God in ons sodat dit by ons ook moontlik word om ons self te verloën en om ons bereid te maak tot diens. Hyself wek die begeerte in ons om minder te word sodat Hy meer kan word. Hierdie wonder van Gods genade wek noodwendig by ons vrees en bewing. Want wat is ons dat God so aan ons dink. Ons staan teenoor hom met ons skuld en sonder dat ons iets doen behalwe om berou te toon skenk Hy ons vergiffenis. Ons het ook nog gedurig met die sonde te doen. Ons staan elke dag daarin, ons stuit gedurig daarteen. Die versoeking is altyd daar. Die begeerte om meer te word, om in eie eer en hovaardigheid, in selfsug te groei is gedurig in ons. Traagheid, onverskilligheid en moedswilligheid kry baie maklik die oorhand. Daarom maan Paulus ons om die weg wat God in Jesus Christus vir ons gebaan het met vrees en bewing te bewandel. Ons is en bly van Hom afhanklik, gedurig moet ons Hom maar om vergiffenis vra en ons dankbaarheid betuig, want dit is Hy wat in ons werk om dit te doen.

Daarom, al is ons arbeid hoe gebrekkig, al moet ons gedurig teen die aanvegtinge van die Bose stry, die troos en versekering het ons dat God in sy Seun reeds die stryd volstry het en dat ons dan hier, al is dit met vrees en bewing deur sy krag ons saligheid mag uitwerk. Laat ons dan in dankbaarheid ons lewe aan Hom en aan ons naaste wy. — *Amen.*

Hercules. C. G. BOTHA.

DIE KOMMISSIE VAN DIE ALGEMENE KERKVERGADERING IN SITTING

Van hierdie swaar sitting in September 1.1 wil ons net 'n paar sake vermeld:-

(1) Van twee kerkrade het daar navrae ingekom t.o.v. die ondertekening van 'n klag deur twee getuies. (Sien Art. 11 van die Bepaling vir die Opsig bl. 49). Die vraers wou weet wat die mede-ondertekening deur die getuies behels, of dit net 'n verklaring is deur die getuies i.v.m. die wettige ondertekening deur die klaer en of die getuies teken as medeklaers. Die Kommissie vertolk die wetspunt soos die laaste opvatting is en doen dit op grond van Mat. 18:15, 16.

(2) 'n Versoek van ds. Jac. v. d. Berg, wat as advokaat op Kimberley gepraktiseer het en die gemeente daar as ouderling gedien het, is ter tafel gelê waarin hy vra om weer tot die bediening toegelaat te word. Na sorgvuldige oorweging het die vergadering daartoe besluit en die br. met blydskap en dankbaarheid vir die genade van God weer beroepbaar gestel in enige gemeente van die kerk.

(3) In sake die bearbeiding van Nederlandse immigrante op die Rand het die vergadering op die vorige sitting besluit om die dienstyd van die immigrante -predikant, wat vir drie jaar benoem was, met die verstryking daarvan aan die end van die jaar nie verder te verleng nie.

Hierteen het daar besware ingekom van die Nederlandse Hervormde Evangelisasievereniging. Die vergadeding het 'n afvaardiging van hulle te woord gestaan en na beraadslaging besluit om hulle versoek tot kontinuering van ds. Knottnerus toe te staan.

Ook is ingegaan op die besluit van die Algemene Kerkvergadering nl. „dat die saak van die bearbeiding van die Nederlandse immigrante verwys word na die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering. Dat die Algemene Kommissie ook sal besin oor die moontlikheid van 'n Nederlandse Hervormde gemeente, sonder grense, onder Hervormd kerkverband, en wanneer doenlik oor te gaan tot sodanige stigting in oorleg met die betrokke instansies."

In oorleg met die Kommissie van die Ring van Johannesburg is die moontlikheid en wenslikheid oorweeg en is die Kommissie van die Ring daarna opgedra om ter gelegenertyd so 'n gemeente op die sentrale Rand te stig. Die munisipale grense van Johannesburg sal die grense van die te stigte gemeente wees en die Nederlanders wat reeds aangesluit het by die Afrikaanse gemeentes in die stad mag nie ingeskryf word by die te stigte Nederlandse gemeente nie.

JOH. DREYER.

GEDAGTES UIT DIE PREDIKING VAN DIE TWEEDE JESAJA

— 4 —

★ **DIE GESKIEDENIS VAN ISRAEL**

★ **HEILSDAAD VAN GOD — ONDANK VAN MENSE**

Die Joodse volk, soos ons eie volk, heg baie waarde aan hulle geskiedenis. Daarom wil ons in hierdie artikel wys op die gebruik wat die tweede Jesaja van die geskiedenis van sy volk gemaak het in sy prediking. In 'n ander publikasie (Pentateuch Tradisies in die Prediking van Deuterojesaja, uitgegee deur J. B Wolters, Groningen, 1955) het ons breedvoerig oor hierdie onderwerp geskrywe. Hier wil ons slegs enkele hoofpunte oor hierdie aspek van die tweede Jesaja se prediking aan die orde stel.

Ons kry in Jes. 40-55 'n hele aantal direkte verwysings na en herinnerings aan die oudste geskiedenis van Israel. Die profeet verwys bv. na die verbond wat die Here met die mensdom gesluit het na die sondvloed (Jes. 54:9); na die geskiedenis van Abraham in 41:8 en 51:1v; na die deurtog van Israel deur die Skelfsee in 43:16v en 51:9 en na die „water uit die rots” in 48:20v. In hierdie artikel volstaan ons met 'n kort bespreking van Jes. 51:1-3 en sal vanuit hierdie bespreking verwys na ooreenkomstige of teenstellende trekke in ander gedeeltes van Jes. 40-55.

Tot die Joodse ballinge daar in Babel, moedeloos en teneergedruk oor die verwoesting van hulle stad en land, kom die woord van God:

„Luister na My, julle wat geregtigheid najaag, wat die Here soek! Let op die rots waaruit julle gekap is en op die uitgeholde put waaruit julle gegrawe is.

„Let op Abraham, julle vader en op Sara, wat julle gebaar het. Want as eenling het Ek hom geroep en Ek het hom geseën en Hom vermenigvuldig.

„Want die Here vertroos Sion, Hy vertroos al haar puinhope en Hy maak haar woestyn soos Eden en haar woestyn soos die tuin van die Here.

„Vreugde en blydskap sal in haar gevind word, lofsang en psalmgeklank.” (Jes. 51:1-3).

Meeste verklaarders van die Bybel stem saam dat hierdie verwysing na Abraham en Sara vertroostend bedoel is. Oor die aard van die troos, wat hierin geleë is, loop die opvatting egter uiteen. Ons vermeld hier eerstens 'n ou Joodse opvatting. In 'n ou Joodse kommentaar op Num 23:9 word God voor die skepping vergelyk met 'n koning wat 'n gebou wil oprig. Die koning het diep laat grawe om die fondament te lê, maar het alleen moerasse gevind. Toe laat hy op nog een plek grawe en vind daar 'n rots en het toe gesê: hier sal ek bou. So het God voor die skepping nagedink oor die geslagte, wat sou kom, die geslagte van Henog en Noag en gesê: Hoe kan Ek die wêreld skep, aangesien hierdie goddelose mense sal opstaan en My terg? Toe het God egter op Abraham, wat nog sou ontstaan, gesien en gesê: Kyk, Ek het 'n rots gevind waarop Ek die wêreld kan bou en grond. Daarom noem Hy Abraham 'n rots in Jes. 51:1. Die gedagte hier is dus dat die verdienste van Abraham so groot is dat dit as waarborg dien daarvoor dat die goddelike wêreldplan sy doel sal bereik. Die vleeslike verbondenheid van die ballinge met vader Abraham waarborg dus die heil van God vir hulle.

Ook mense van Christelike oorsprong handhaaf soortgelyke opvattings oor hierdie gedeelte. Sommige meen dat hierdie gedeelte aan Abraham en Sara die gedagte van moeder aarde verbind. Die ballinge word dan getroos met die feit dat hulle van nature aan Abraham en Sara verbonde is en dus eintlik onverderflik is. Netsoos Abraham van een man tot 'n groot volk geword het, so sal die ballinge ook weer tot 'n groot volk word.

Al derglike verklarings is natuurlik baie vleiend vir die nasionale bewussyn van die Joodse volk en sluit ook aan by die Joodse tradisie van later tye, maar is nie in ooreenstemming met die prediking van hierdie profeet nie. Dat die profeet hier wil troos is baie duidelik; dat hy egter die vleeslike verbondenheid aan Abraham as vertroosting voorhou moet ons afwys. Die profeet dink in hierdie heenwyse na Abraham en Sara aan die kinderloosheid van Abraham en die onvrugbaarheid van Sara, soos ons dit bv. verhaal kry in Gen. 11:30; 15:2v; 16:1v; 18:9v; 17:17-22. Daarom noem hy Abraham 'n eenling, d.w.s. 'n man van wie normaalweg verwag kon word dat hy al kinders sou hê, maar tog nog nie vader is nie. Daarom noem hy Sara ook 'n uitgeholde put. Sara word hier vergelyk met 'n reënbak, wat in die rots uitgekap is, wat dus geen natuurlike vrugbaarheid besit soos 'n bron nie. Abraham noem hy 'n rots, nie om daarmee sy rotsvaste geloof aan te dui soos sommige dink nie, maar veeleerder om te wys op sy ouderdom, waarop dit, volgens algemeen geldende maatstawwe, nie meer verwag kon word dat hy vader sou word nie (vgl. Gen. 18:12). Die troosgedagte in hierdie gedeelte is dus daarin geleë dat die profeet sy moedelose volk heenwys op die almag van die Here in die geskiedenis van Abraham en Sara; die almag van die Here wat teen alle verwagting in, ook teen Abraham en Sara se verwagting in, nogtans die wonders van sy genade kan werk. Die profeet sê aan sy volk dat dié God, wat uit mense wat eintlik al verstorwenes was (Hebr. 11:12), 'n groot en talryke volk gebore kon laat word, dat dié God ook weer teen alle skyn en verwagting in die verwoeste land van sy volk kan herstel.

Dit gaan dus o.i. glad nie om 'n beroep op die vleeslike nakomelingskap van die aartsvaders nie. Trouens sien ons op verskillende plekke in die prediking van hierdie profeet dat hy juis hierdie onwaardige en onwaaragtige beroep op die vleeslike nakomelingskap afwys en bestraf. So lees ons bv. in Jes. 43:27v.

„Jou eerste vader het gesondig en jou woordvoerders het teen My oortree. Daarom het Ek jou heilige vorste verontreinig en Jakob aan die banvloek oorgegee en Israel aan beskimpinge.”

Ons is van oordeel dat onder jou „eerste vader” hier die aartsvader Jakob verstaan moet word. Die Israeliete het hulle graag beroep op die feit dat Jakob hulle vader is. Die profeet wys hulle egter daarop dat ook hierdie aartsvader, wie se naam hulle dra, nie feilloos was nie. Hierdie selfde element tref ons aan in Jes. 48:1 „Hoor dit huis van Jakob, wat julleself noem met die naam van Israel en voortgekom het uit die waters van Juda, wat sweer by die naam van die Here en die God van Israel bely, maar nie in waarheid en nie in geregtigheid nie.” Die bedoeling van hierdie gedeelte sien ons as volg: die profeet spreek hier die volk ironies aan en noem hulle soos hulle hulleself graag genoem het — „huis (d.i. nageslag) van Jakob, wat hulleself noem met die naam van Israel.” Hierdie beroep op die verlede ag die profeet egter „nie in waarheid en

(Vervolg op bladsy 11)

PREDIKING VAN DIE TWEEDE JESAJA

nie in geregtigheid nie" en daarom hou hy aan die volk in die res van hoofstuk 48 'n beeld van hulleself voor soos hulle werklik is: 'n halstarrige, eiegeregtige, trouelose en hardkoppige volk.

Trouens in die gedeelte Jes. 51:1-3 self meen ons 'n bewys te vind dat die profeet die beroep op die vleeslike nakomelingskap afwys. Dit is nl. opmerklik dat die toehoorders hier nie meer aangespreek word as Jakob-Israel, soos bv. in Jes. 41:8, nie, maar as: julle wat die geregtigheid najaag, wat die Here soek. Aanvanklik het die profeet blykbaar die hele volk as nageslag van Abraham beskou en aan die hele volk verkondig dat hulle die uitverkore kneg van die Here is (41:8). Die volk as geheel was egter nie bereid om die heilsboodskap te aanvaar nie en veral nie om hulle taak en verpligtings as uitverkore kneg van die Here uit te leef nie. Daarom kan die hele volk ook nie meer vir hom as nageslag van Abraham geld nie, maar alleen die wat „die geregtigheid najaag en die Here soek." Deuterojesaja handhaaf dus hier dieselfde opvatting as die Here Jesus, vgl. Math. 3:9: „En moenie dink om by julleself te sê: ons het Abraham as vader nie; want Ek sê vir julle dat God mag het om uit hierdie klippe kinders vir Abraham op te wek. (Sien ook Joh. 8 en Paulus se prediking in Galate 3).

Ons kan dus na aanleiding van Jes. 51:1-3 sê dat die profeet die geskiedenis verkondig as heilsdaad van God. Dit gaan in die geskiedenis van sy volk vir hom nie om die adel van afstamming nie, maar om die openbaring van die genade van God (Vriezen). Daarom verwys die profeet ook baie min na uitstaande persone in die geskiedenis. Treffend is bv. dat alhoewel die geskiedenis van die uittog uit Egipte, die deurtog deur die Skelfsee en die omswerwing van Israel in die woestyn op verskillende plekke deur hom aangehaal word (vgl. bv. Jes. 43:16v; 51:9v; 52:12; 48:21), hy nêrens direk of indirek na Moses verwys nie. Die bemiddelende rol wat Moses gespeel het by die uittog uit Egipte, die deurtog deur die Skelfsee en die verkryging van water uit die rots, word nêrens genoem nie. Orals is dit die Here self wat as't ware persoonlik sy wonders werk in die geskiedenis van Israel. Waar hy nog die name van persone noem, gaan dit ook nie om die besondere verdienste van daardie persone nie, maar om die heilsdade wat God aan hulle gedoen het (Abraham, Sara, Dawid, vgl. Jes. 55:3vv), of om die tipering van die sonde van die volk deur 'n sekere persoon (Jakob, 43:27).

Die geskiedenis word so tot 'n getuienis van die reddende en skeppende genade van God, wat die wonders van sy almag werk ook wanneer dit allermins verwag word of moontlik geag word. Die verwysings na die geskiedenis moes vir die moedelose ballinge ligfakkels wees in die droewe duisternis van hulle ballingskap, ligfakkels wat heenwys na dié God, wat in die verlede sy volk telkens gered, beskerm en versorg het.

Deuterojesaja verwys nie na die geskiedenis terwille van die roemryke verlede nie, maar terwille van die benouende hede van die ballinge: dié God wat sy volk in die verlede deur tallose gevare gelei het, kan en sal dit nou ook weer doen. Hierdie prediking van die geskiedenis van Israel as genadige heilsdaad van God, word bowendien nog geaksentueer deurdat die profeet die geskiedenis daarnaas verkondig as ondank en sonde van die volk teenoor God: hulle eerste vader, Jakob, op wie hulle so trots is en na wie hulle hulleself noem, het al gesondig (43:27) en die volk se ongeregtigheid en oortredinge het die strafgerig noodsaaklik gemaak (50:1). Daarom verwerp die profeet die ydele beroep op die afstamming van die aartsvaders. Nie die suiwerheid van die bloed nie, maar die ywer in die geloof, in die soeke van God en sy geregtigheid is voorwaarde vir deelgenootskap aan die heilsdade wat God vir sy volk in die hede, soos in die verlede, werk.

Op een aspek wil ons nog hier wys, nl. die verbinding van skepping en geskiedenis in die prediking van hierdie profeet. Die verkondiging van die Here as Skepper speel 'n baie belangrike rol in die prediking van die tweede Jesaja. Nou is dit egter van belang om daarop te let dat hy die skeppingswerk van die Here nie beperk tot die skepping van hemel en aarde nie en dat die skeppingswerk van die Here vir hom ook nie 'n gebeure is wat net eenmaal aan die begin van alle dinge plaasgevind het nie. Die Here is vir hom Skepper in die geskiedenis. Hierdie feit kom op verskillende maniere uit in sy prediking. Eerstens bv. daarin dat hy die Here nie alleen verkondig as Skepper. Formeerder en Maker van die hemel en die aarde nie (42:5; 44:24; 45:7. 12, 18), maar ook as Skepper, Formeerder en Maker van sy volk (43: 1, 15, 21; 44:2, 21, 24; 45:9, 11; 49: 5; 51:13; 54:5). Ook die ander profete van die Ou Testament verkondig die Here as die God, wat die volk Israel tot stand gebring het, maar verwys dan by voorkeur met soveel woorde na die uitredding uit Egipte. vgl. bv. Amos 3:1; Jer. 2:6; 16:14: 23:7; Hos. 12:10; 13:4 en Jes. 63:12 Die ooreenkoms in woordgebruik betreffende die skepping van hemel en aarde en die skepping van Israel, soos ons dit by die tweede Jesaja vind en soos ons dit hierbo aangedui het, is egter nie toevallig nie. Die profeet omskryf hier doelbewus historiese gebeurtenisse in die taal van die skepping om sodoende hierdie twee geloofswaarhede met mekaar in verband te bring. Hierdie verbinding was o.i. om twee redes belangrik. Eerstens: die strafgerig, wat die volk getref het, is deur die profete voor die tweede Jesaja verkondig as 'n terugkeer tot die chaos, tot die woesheid en leegheid waarvan Gen. 1:2 spreek, vgl. bv. Jeremia 4:23vv; daarom moes die tweede Jesaja die verlossing uit Babel verkondig as 'n herskepping deur die Skeppergod van Israel. Tweedens: die geskiedenis van Israel het vir hierdie profeet 'n universele, wêreldomvattende betekenis: Israel as uitverkore kneg van die Here word in die wêreld en tot die wêreld getuie vir die Here. Deur die omskrywing van die nasionale geskiedenis van Israel in die taal en gedagtes van die universele skeppingswerk van God, word dus ook die geskiedenis van die godsvolk aktueel betrek in die geskiedenis van die wêreld.

B. J. VAN DER MERWE.

Johannesburg.

JEUGWAPENS!

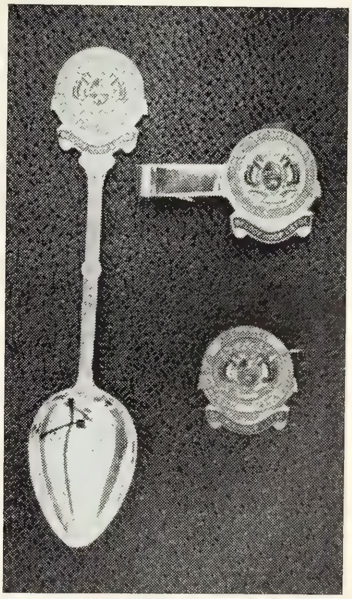

Daar is nog 'n beperkte aantal Jeugwapens teen 5/- elk, dasknippe teen 8/- elk en Teelepels teen 8/- elk, met die Kerkwapen en leuse van die N.H.J.V., beskikbaar.

Bestel dadelik om teleurstelling te voorkom van

DS. J. D. STORM,
Posbus 44,
Bronkhorstspruit.

ONS KERK SE RASSE STANDPUNT

Die rassestandpunt van ons kerk staan weer in die brandpunt van belangstelling. Aangesien die rassevraagstuk egter ook in die brandpunt van politieke belangstelling staan wil ek dit sommer uit die staanspoor stel dat die kerk sy standpunt het onafhanklik van alle politieke partye. Die kerk se standpunt sal ook altyd dieselfde bly en nie wissel saam met die menings van die politieke partye nie In die partypolitiek kan 'n mens dit miskien nog wel bekostig om proefnemings te maak, wie dit in die kerk probeer doen ken nie die ware karakter van die kerk nie en loop die gevaar om die kerk te verbind aan die leiband van een of ander politieke party. Die kerk moet soos 'n rots in die see staan, die golwe kan daarom heen spoel, maar die rots bly staan as baken. 'n Mens kan miskien verskil oor hoe die takke van 'n boom gesnoei moet word, die een kan dit op hierdie wyse en die ander op 'n ander wyse doen, maar daar moet 'n besliste houding wees dat die wortel van die boom nie aangeraak word nie, want dit sal die dood van die boom en al sy takke beteken. Daarom kan ons nie op godsdienstig-kerklik gebied die proefnemings gaan toelaat wat miskien wel op politieke terrein toelaatbaar is nie. Dit is hierdie waarheid wat al die jare deur ons kerk besef is, daarom dat daar met groot eenstemmigheid en erns in Artikel 3 van die Kerkwet staan: Die kerk, bewus van die gevare wat vermenging van blank en nie-blank vir al twee groepe inhou, wil geen gelykstelling in sy midde toelaat nie, maar beoog die stigting van eie volkskerke onder die verskillende volksgroepe in die oortuiging dat aldus die bevel van die Here ,,Maak dissipels van al die nasies." Mat. 28:19, die beste tot sy reg sal kom en dat die eenheid in Christus deur so 'n werkverdeling nie geskaad sal word nie. Tot die Nederduits Hervormde Kerk van Afrika behoort daarom slegs blanke persone

Dit was al die jare die standpunt van die Nederduits Hervormde Kerk en dit sal onmoontlik wees om alle uitsprake hieroor op te spoor. Dis ook nie nodig nie. Die uitspraak van die Algemene Kerkvergadering van 1954 stel die houding van die kerk weereens duidelik naamlik ,,dat die kerk sy tradisionele standpunt naamlik algehele skeiding van blank en nie-blank, sterk benadruk en waarsku teen standpunte en toestande wat gelykstelling in die hand werk en die owerheid versoek om die algehele skeiding van blank en nie-blank deur die naturelle in reserwes te plaas, vinniger toe te pas as wat tans die geval is." Hierdie uitspraak sou ook opnuut as 'n herinnering dien vir die kerk in die uitvoering van sy sendingtaak

Die skriftuurlike grondslag vir hierdie rassestandpunt van die kerk is nog nooit deur middel van 'n offisiële uitspraak van die Kerk aangetoon nie. Dit beteken egter nie dat daar nie skriftuurlike grond voor bestaan nie. Wat myself betref rus die toepassing van die beginsel van segregasie op twee eenvoudige en tewens baie duidelik skrifgegewens naamlik die Bybel erken volmondig die beginsel van *verskeidenheid* en hierdie verskeidenheid beteken nie noodwendig botsing met *eenheid* nie.

Eenheid is nie enersheid nie. Die tweede beginsel wat die Bybel volmondig erken is die beginsel dat daar in hierdie skepping so iets as mondigheid en onmondigheid bestaan of om dit met 'n ander woord aan te dui: Die Bybel erken die gesag van die mondige oor die onmondige en dit kan genoem word die *gesagsbeginsel.*

Om stil te staan by die eerste: Die beginsel van verskeidenheid. By die toringbou van Babel bevestig God self die verskeidenheid tussen volke, nasies en rasse as deur Hom gewil. Segregasie, dit wil sê die skeiding en onderskeiding van rasse is nie dieselfde as diskriminasie of onderdrukking nie, dit beteken net die erkenning van eie terrein, roeping en bestemming. Hierdie skeiding is juis nodig om onderdrukking van die een groep deur die ander groep te voorkom wat sal gebeur as hulle gedwing word om in dieselfde huis saam te leef. Vandaar dat ons kerk as ideaal stel: Algehele skeiding van blank en nie-blank. Die beginsel van verskeidenheid word dan ook nie eers deur die grootste eenheidsboodskap van alle tye naamlik die pinksterboodskap weggeneem nie want ons hoor nog daar ,,dat elkeen God loof in sy eie taal."

Die teks waarop so baie mense hulle vandag beroep vir die eenwording van almal as 'n soort enerswording is Gal. 3:28: ,,Daar is nie meer Jood of Griek nie, daar is nie meer slaaf of vryman nie, daar is nie meer man of vrou nie, want julle is almal een in Christus Jesus." Die eksegese wat van hierdie eenheid 'n soort enersheid maak loop hom al dadelik te pletter teen die woorde ,,Daar is nie meer man en vrou nie." Tog het die man *man* gebly en die vrou *vrou* gebly en tog was hulle een in Christus. Een maar nie eners nie! Die gangbare eksegese van hierdie teks blyk dan ook uit die verband vir my onhoudbaar te wees. Paulus het dit juis teen die poging van sommige mense om almal eners te maak. Daar was naamlik mense onder die gemeente werksaam wat dit as noodsaaklik beskou het dat as die Griekse heidene die Christelike geloof aanneem, dan moet hulle ook hulle nasionale identiteite prysgee en die Joodse gewoontes en gebruike, waaronder ook die besnydenis val, aanvaar. Paulus berispe dan ook in die voorafgaande hoofstuk Gal. 2:14 vir Petrus: ,,As jy wat 'n Jood is, soos 'n heiden lewe en nie soos 'n Jood nie, waarom dwing jy die heidene om soos Jode te lewe?" Dan wys Paulus daarop dat die evangelie van Christus nie verband hou of verbind is aan enige vleeslike afkoms nie en dat die geestelike nageslag van Abraham mits hulle aan Jesus Christus behoort, maar gerus hulle nasionale identiteit kan behou. Daar is plek vir die Jood, daar is plek vir die Griek, daar is plek vir die slaaf *en* vir die vryman, vir die man en vir die vrou. Dit is nie die een *of* die ander nie, solank hulle maar dit gemeenskaplik besit: dat hulle aan Christus Jesus behoort dan vorm hulle 'n eenheid al word die verskeidenheid behou. Verskeidenheid is nie *verskeurdheid* nie, dit is al wat Paulus met hierdie teks wil sê, en mense wat iets anders hierin lees, lees dit met die bril op hul oë dat verskeidenheid noodwendig *verskeurdheid* beteken en dus met dieselfde bril as wat Petrus e.a. op hulle oë gehad het toe hulle verwag het dat die Grieke saam met die aanname van Christus, ook noodwendig die Joodse nasionaliteit en Joodse gebruike moet aanvaar.

Die beginsel van verskeidenheid word ook gestaaf deur die groot gebod ,,Jy moet jou naaste liefhê soos jouself" wat wel inhou selfverloëning maar nie selfmiskenning nie. Inteendeel, in die ,,soos jouself" lê tog die erkenning van eie identiteit opgesluit. Om ons naaste lief te hê, beteken tog om sy identiteit te eerbiedig en te help bewaar en te handhaaf waar moontlik. Dit sou tog 'n groot misdaad wees om jou naaste te beroof van sy van Godgegewe identiteit, roeping en bestemming. Die ontkenning van alle rasse- en beskawingsverskille in ons land kan niks anders beteken as 'n berowing van die identiteit van sowel blank as nie-blank. Hierdie beginsel van verskeidenheid sal sover dit die nie-blanke betref eers ten volle uitgeleef kan word in sy eie reserwes.

Intussen, terwyl hy tussen die blanke verkeer geld nie net die beginsel van verskeidenheid nie, maar ook die van mondigheid en onmondigheid of soos ons dit reeds genoem het die gesagsbeginsel. Om dit skriftuurlik te staaf: Daar was 'n voogdyskap tussen slawe en hulle here. En hierdie slawerny is nie afgeskaf in die N.T. nie, inteendeel dit is vervang met wat ons vandag sou kan noem Christelike voogdyskap. Selfs waar sowel die

(Vervolg op bladsy 13)

Ons Kerk se Rassestandpunt

heer as die slaaf gelowiges was, word vrystelling van die slaaf nie as 'n primêre vereiste gestel nie, maar wel 'n verhouding van Christelike voogdyskap waarin die here gemaan word tot 'n billike behandeling van hulle slawe en die slawe tot 'n gehoorsaamheid aan hulle here en waar albei Christene is word die slaaf uitdruklik gewaarsku dat die aanname van die Christelike geloof deur albei nie beteken dat hulle op 'n voet van gelykheid met hulle here behandel word nie. 1 Tim. 6 vs. 2 spreek hier duidelike taal: En die slawe wat gelowige here het, moet hulle nie verag omdat hulle broeders is nie, maar moet hulle des te meer dien, omdat hulle wat die weldaad ontvang, gelowiges en geliefdes is." Hiermee wil ek nie te kenne gee dat die nieblankes slawe is nie, maar ek haal hierdie tekste by wyse van vergelyking aan om te staaf dat die Bybel wel die beginsel van voogdyskap van die mondige teenoor die onmondige erken, solank hierdie voogdyskap net nie ewigdurend is nie. Dit kan egter wel as gevolg van verskil in beskawingspeil eeue duur voordat die onmondige vorder tot 'n staat van mondigheid. Wanneer in die geval van rasse, hierdie staat van mondigheid egter bereik is, beteken dit nog nie uitwissing van alle rassegrense en verskille nie, maar dit beteken dat die geleentheid gegee moet word tot die uitlewing van eie identiteit in sy eie gebiede. „Wat God saamgevoeg het mag die mens nie skei nie." Hieruit vloei logies: Wat God geskei het, mag die mens nie saamvoeg nie!

Ek wil om die beginsel van voogdyskap te staaf en tewens as 'n waarskuwing teen 'n alte sentimentele en filantropiese benadering van hierdie vraagstuk, die wysheid van die ou Spreuke-digter aan die woord stel Spr. 29:21: „As 'n mens sy slaaf van jongsaf verwen, dan word hy op die ou end ondankbaar." En Spr. 30:21-23: „Onder drie bewe die aarde, en onder vier kan hy dit nie uithou nie: Onder 'n slaaf as hy koning word, en 'n dwaas as hy volop brood het, onder 'n nie-geliefde as sy tog 'n man kry, en 'n slavin as sy haar juffrou uit die besitting verdrywe."

Bostaande skriffundering bevredig my heeltemal, dat ons kerk ook wel bybelse grond het wat sy standpunt van rasseskeiding regverdig.

J. P. B. VILJOEN.

Die Hervormde Kerk sou dan Liberaal wees

In sy brosjure „My Antwoord aan Prof. Dr. S. P. Engelbrecht" verwys dr. G. D. Scholtz ook na my. Hy skrywe dat hy „geen notisie" wil neem van wat ek na aanleiding van sy boek oor Die Geskiedenis van die Ned. Herv. of Geref. Kerk in „Die Hervormer" van Maart 1957 geskryf het nie.

Hy wil geen notisie neem nie, maar in die verbygaan gee hy my darem 'n veeg, want hy skrywe van my dat ek „nog nooit enige selfstandige navorsing gedoen het nie" en „maar 'n naprater van ander" is. Hy praat egter self voortdurend na. In die Maart artikel was een van my besware teen sy boek juis dat hy ds. Frans Cachet napraat. Maar in sy bogenoemde brosjure, waarin hy sê dat ek ander napraat, praat hyself ekstra na. Sy antwoorde op die tien punte van kritiek van prof. Engelbrecht op sy boek gaan op agt van die punte in en wat blyk daaruit, dat hy in *sewe uit die agt* antwoorde hom op ander skrywers beroep, sonder meer, en dit is ander napraat.

Ek sou dan nog nooit enige selfstandige historiese navorsing gedoen het nie, terwyl hy laat uitkom dat hy daarteenoor 'n objektiewe historicus en navorser van die geskiedenis is, maar dan is dit veel erger as hy napraat as wanneer ek dit doen, want ek is geen historicus en navorser nie, maar 'n teoloog wat dankbaar gebruik maak van die bronnestudie van andere, soos dr. Scholtz tog voortdurend ook doen.

Laat my verder daarop wys, dat die verskilpunt ook nie lê in die dokumente nie, maar juis in die interpretasie en in die gevolgtrekkings wat uit die bronne gemaak word.

Die bostaande wou ek dan eintlik so maar in die verbygaan gesê het. Die doel van hierdie artikel is om op sy bewering, wat in sy boek oor en oor herhaal word, dat die Herv. Kerk en sy predikante dan liberaal sou wees, verder in te gaan.

In sy antwoord aan prof. Engelbrecht kom hy op hierdie beskuldiging terug, nie na aanleiding van wat ek in „Die Hervormer" van Maart 1957 daaroor te sê gehad het nie, maar na aanleiding van prof. Engelbrecht en ds. Oosthuizen se verwerping van sy beskuldiging.

Hy skrywe dan nou, dat hy „een of twee keer die Hervormde Kerk as ‚liberaal' bestempel het." (bl. 39).

Wat hier opval is dat dr. Scholtz nou die woord liberaal in aanhalingstekens sit. As ons dit goed sien dan kwalifiseer hy nou daarmee sy beskuldiging. En watter en hoeveel bewyse lewer hy dan vir sy lelike beskuldiging? Hy lewer een baie swakke en wankele bewys vir sy Cachetse standpunt oor die liberalisme, en sê dat die een dokument „voldoende is," want dit sou dan aantoon dat die Herv. Kerk. liberaal is. En wat is die bewys? Dit, „dat van die eerste lede (meervoud—Joh. D.) van die Hervormde Kerk die woord ‚liberaal' (weer in aanhalingstekens — Joh. D.) gebesig het." Hierdie *lede* is die bekende Christiaan Joubert wat aan dr. Leyds geskrywe het om vir hulle (die Witfonteiners) 'n predikant uit Nederland te kry.

In hierdie verband het volgens dr. Scholtz dr. Leyds as volg aan prof. dr. Moltzer geskrywe:-

„Chr. Joubert wil iemand hebben van gematigd liberale richting, zooals hy zich uitdrukte." „Dr. Leyds het daaraan toegevoeg," so vervolg dr. Scholtz verder: „Vooreerst moet ik u erop wyzen dat wat in Holland gematigd modern in den tegenwoordigen tyd wordt genoemd, niet hetzelfde is wat Chr. Joubert er onder verstaat. Zulk een predikant as hy bedoelt, zou by ons (in Nederland meen ik) nog voor tamelyk orthodox doorgaan. In geen geval echter mag hy een dryver zyn."

Nieteenstaande die kwalifikasie van die woord liberaal in hierdie verband deur dr. Leyds, dat dit „nog voor tamelik orthodox moet doorgaan" en nieteenstaande die tweede kwalifikasie dat die predikant „in geen geval 'n drywer mag wees nie," tog ag dr. Scholtz hierdie geval as 'n voldoende bewys dat die Herv. Kerk dan liberaal sou wees.

Ook dit is na die woord van prof. Engelbrecht „'n selfuitgereikte testimonium paupertatis" d.w.s. 'n bewys van armoede of gebrek aan bewyse.

Die *„in geen geval"* 'n drywer nie, wys tog duidelik aan wat die oue heer Joubert eintlik met gematigd-liberaal bedoel het. Dit, dat die predikant geen drywer moes wees soos bv. Cachet wat soveel onrus gestook het en soveel verdag gemaak het en almal wat van sy leerheiligheid en konfessionalisme verskil het as liberaal bestempel het. Hierlie gematigde liberale dominee vir Transvaal moes verder nie net ortodoks wees nie, maar selfs *tamelik* ortodoks.

Maar nieteenstaande dit alles is volgens dr. Scholtz die Herv. Kerk tog liberaal, want ds. Cachet het dit tog mos beweer!

JOH. DREYER.

[illegible] RUBRIEK

DIE LIEFDE VAN MAN EN VROU

Enkele Gedagtes i.v.m. die Huweliksformulier

As *eggenoot* moet die man sy vrou *liefhê*. Dit is 'n eienaardige gebod: die man gaan tog immers nou met die vrou in die huwelik bevestig word en waarom sou hy anders met haar hier voor die kansel staan as hy haar nie liefhet nie? Die formulier is egter realisties. Vir die eerste paar dae of weke sal die gebod seker nie nodig wees nie, maar met die loop van tyd vind 'n slytasie van gevoelens plaas. Die eerste verliefdheid woed uit en dit moet met die ware liefde vervang word; die balans tussen man en vrou moet gevind word. Nou is dit so dat 'n mens nie op bevel kan liefhê nie, maar ons veronderstel dat die liefde reeds daar is: ons glo dat man en vrou deur God na mekaar gebring is: en hoe toon God die twee aan mekaar en verbind hulle anders as deur Sy gawe van die liefde? Maar as ons die liefde veronderstel, waarom nog die man gebied om sy vrou lief te hê? Omdat hy haar nie maar sommer moet liefhê nie, maar haar moet liefhê soos Christus Sy gemeente liefgehad het. Hierdie liefde van Christus bring Hom tot offerande; Hy dink nie aan Homself nie, maar gee Homself oor in die dood vir Sy gemeente. So 'n liefde moet die man vir sy vrou hê en hierdie liefde kom nie vanself uit die mens nie, maar staan onder die gebod van God dat ons mekaar sal liefhê soos onsself; dit is alleen moontlik na langdurige stryd met die eie selfsug en gedurige oefening in die geloof en heiligma[illegible]

Die vrou moet haar man liefhê soos die gemeente Christus liefhet. Die liefde van die gemeente is die liefde wat die liefde van Christus beantwoord. Christus het ons eerste liefgehad, só dat Hy Sy lewe vir ons gegee het; Hy soek en roep ons deur Sy liefde om na Hom te kom; ons antwoord Sy liefde uit dankbaarheid met ons liefde en toewyding, waardeur ons gehoorsaamheid aan Hom nie slaafsheid is nie, maar eerder 'n blymoedige toewyding om te probeer wees soos Hy is. Is dit nie die verhouding van die vrou tot die man nie? Die man is die hoof van die huis; daartoe het God hom geroep. Maar sy vrou is geen slaaf nie. Eerder is dit so dat hy met sy liefde haar kom soek, haar roep; dat sy met blydskap die wonder van sy liefde antwoord met haar liefde en toewyding; en dat sy daarom ook graag wil wees soos hy haar wil hê. Dan aanvaar sy ook blymoedig die bestemming van die huisgesin deur die man, omdat sy as gelov[illegible]

As ons nou die geheel v[illegible] onderrig aan man en vrou [illegible] neem, blyk dit dat di[illegible] waarop hierdie houding [illegible] jeens die ander gebou wo[illegible] is. Maar nie die wulpse, son[illegible] bestendige liefde wat elke [illegible] die rumoerige wêreld vir v[illegible] aan ons vertoon word [illegible] liefde wat in die huwelik di[illegible] slag vorm, is die liefde wat [illegible] is en voor God verantwoord kan [illegible] Hierdie liefde is 'n genadegawe v[illegible] God self. Van een ding is ek o[illegible] as mense is ons nader aan S[illegible] aan God; maar as daar een din[illegible] wat ons weinig minder as die er[illegible] wees, is dit die liefde wat G[illegible] ons harte plant. God is liefde, da[illegible] is hierdie liefde wat God in on[illegible] gee, iets van Homself wat in o[illegible] woon. God is liefde, daarom bete[illegible] liefdeloos ook goddeloos; die [illegible] sonder liefde is die mens sonder Go[illegible] die liefdelose mense is die go[illegible] mens.

Maar ons is sondaars en sondaresse[illegible] Sover dit die huwelik betref, kan on[illegible] dan die woorde ook omdraai: Godde[illegible] Gods liefde lewe nie, se liefde mo[illegible] die huwelik 'n bloot menslike, a[illegible] liefde wees. Die mens wat Gods li[illegible] nie ken nie, ken nie daardie li[illegible] wat homself opoffer t[illegible] nie; hy ken alleen daardie liefde wa[illegible] homself en sy eie voordeel soek, di[illegible] liefde wat inpalm. Die liefde wat [illegible] God is, is die liefde wat gee; in s[illegible] liefde gaan die eggenotes vo[illegible] hulle groei van mekaar se lie[illegible] word steeds ruimer en dieper i[illegible] [illegible] dit put uit, dit mergel uit, [illegible] en bring verslaenheid, [illegible] wanhoop en die dood. God [illegible]

[illegible] Huwelik - Dood' [illegible] Dreyer.)

DIE HUWELIKSPLEGTIGHEID

Een van ons mees geagte dominees het my versoek om tog so een en ander oor die huweliksplegtigheid te skrywe. „Daar word vandag so 'n groot vertoon van prag en praal van die huweliksplegtigheid gemaak," het hy gesê.

Vir sowel die bruid as die bruidegom is die huweliksbevestiging een van die grootste hoogtepunte in haar of sy lewe. Veral voel die bruid dat dit haar besondere dag is. Dit is ook te begrype, want wat is mooier as 'n bruid in haar wit bruidsgewaad? Vir die bruidegom is dit een van sy wonderlikste belewenisse om sy bruid by die kerkdeur ingestap te sien kom. Daarom verstaan ons dit baie goed dat die bruid van hierdie gebeurtenis 'n besondere geleentheid wil maak. Dit is ook heeltemaal natuurlik om op jou troudag fees te wil vier, want dit is werklik 'n heuglike dag.

Maar soos die dominee tereg gesê het, word daar werklik in sommige gevalle oordryf en dan is dit nie meer goed nie.

Laat ons ons eerste by die bruid bepaal. Die bruid lyk in 'n statige en stylvolle bruidstabberd net so mooi en mooier as in 'n uitspattige gewaagde rok waarmee die bruid opsetlik probeer om anders en besonderlik te wees. Net soos ek al geskryf het oor die te laag gesnyde rokke by die geloofsbelydenis en Nagmaal, wil ek ook nou benadruk dat 'n te laag gesnyde rok nie by 'n bruid, wat die toonbeeld van ongekunstelde reinheid moet wees, pas nie. Sonder om outyds of preuts te wees, moet ek tog sê dat die rokke wat 'n mens somtyds sien, nie by die gedagte van 'n bruid pas nie. Uiterstes is nooit mooi nie, en in hierdie geval is dit ook nie behoorlik nie. Vir die elegante jong vrou gaan eenvoud en distinksie hand in hand.

'n Bruidsgroep kan die feestelikheid van die gebeurtenis baie verhoog. Hier kan dinge egter ook nie reg gaan nie. In die eerste plek: Wat ek hierbo oor die rok van die bruid gesê het, is nog meer van toepassing op die rokke van die bruidsmeisies. 'n Mens sien dikwels dat die bruid so mooi en goed aangetrek is as wat 'n mens maar kan verlang, terwyl die bruidsmeisies heeltemaal te laag gesnyde rokke aan het, wat dan baie steurend werk. Sommige mense probeer bespaar deur die bruidsmeisierokke ook later te laat dien as aandrokke of iets dergeliks. Hierteen is geen beswaar nie, mits 'n mens smaak aan die dag lê en binne perke bly. Maar baie keer is dit eintlik gewaagde aandrokke wat as bruidsmeisie-rokke moet dien.

Verder moet ons ook die grootte van die bruidsgroep in gedagte hou. Daar is geen beswaar teen twee bruidsmeisies met hulle strooijonkers nie. Maar wanneer die saak bedenklik word, is wanneer daar so 'n geweldige gevolg van bruidsmeisies, strooijonkers, blommemeisietjies en hofknapies is dat die kerklike seremonie daardeur gesteur word. So 'n deinende see voor die preekstoel maak die bruid en bruidegom asook die aanwesiges in die kerk onrustig. In so 'n groot groep is daar gewoonlik ook allerhande voorvalletjies, wat in die kerk altyd amusant is. Dit laat die aanwesiges giggel, vernietig die erns van die geleentheid en maak die bruidspaar onrustig en senuweeagtig. Dit lei die aandag af na alles behalwe die preek en huweliksformulier waarmee die dominee so ernstig besig is.

Nog iets wat baie steurend kan werk, is die fotograwe in die kerk tydens die huweliksbevestiging. Daar is hoegenaamd niks mee verkeerd om fotos te laat neem nie. Die meeste fotograwe het ook genoeg fyngevoeligheid dat 'n mens hulle selfs in die kerk kan toelaat; hulle weet wanneer om fotos te neem en wan-

(Vervolg op bladsy 16)

Masjien en Handbreiwol

Simontel

EN KIE (EDMS.) BPK.

KAMER 327, 3de VLOER,
ROYAL ARKADE, PRITCHARDSTR. 63,
TEL. 23-9022/3. JOHANNESBURG.

60 KLEURE

SESTIG AANTREKLIKE KLEUR IN DIE NUUTSTE MODE OM VAN TE KIES.

VRY!

SKRYF OM 'N VRY STANDAARD KLEURKAART

SIMONTEL EN KIE (Edms.) BPK.
POSBUS 2339 JOHANNESBURG

NAAM ____________

ADRES ____________

Soort Masjien in Gebruik

Koop S.-Afrikaans — U is 'n Aandeelhouer!

Dig Huweliks — Plegtigheid

neer nie. Daar is egter sommige van hulle wat nie die minste sin het van wat in die kerk gebeur nie, met die gevolg dat hulle afnemery so 'n steurnis word dat dit haas onmoontlik is om met die diens aan te gaan. Gelukkig verbied die meeste gemeentes fotograwe om gedurende die bevestiging fotos te neem; en dit sou goed wees as almal dit wou dien, want die afnemery het ook op die bruidsgroep 'n effekte: Hulle is so bewus van die afnemery dat hulle baie keer net aandag het vir die fotograaf en probeer om reg te staan of mooi te lyk vir die foto wat geneem moet word. Hulle is onbewus besig om te poseer.

Soos ek reeds gesê het, die huweliksbevestiging is 'n baie ernstige gebeurtenis; so ernstig, dat ons dit nooit ernstig genoeg kan opneem nie. Ons moet nooit vergeet dat die huwelik 'n instelling van God is nie. Ons glo ook dat God man en vrou na mekaar toe lei en aan mekaar verbind. Daarom is die huwelik ook onverbreekbaar. Die Here Jesus Self sê: „Wat God dan saamgevoeg het, mag geen mens skei nie. Van ons kant gesien, beteken die huweliksbevestiging die belangrikste gebeurtenis in ons lewe, want man en vrou word hier vir die res van hulle lewe aan mekaar verbind, vir wel of vir wee. Ons lê ook 'n eed voor God af dat ons mekaar sal liefhê, eer, dien en nooit weer verlaat nie. Om al hierdie redes is die huweliksbevestiging 'n diens wat in die kerk gehou word; die dominee maak 'n preek vir die bruidspaar en die huweliksformulier is 'n uiteensetting van wat die huwelik is en wat dit eintlik beteken. Wanneer ons hierdie ernstige kant van die huwelik verdrink in allerlei uiterlike vertoon, voorspel dit niks goeds vir die huwelikslewe wat daarna moet volg nie; want as iemand nie 'n sin het vir die geweldige erns en die groot taak van die huwelik nie, bly die samesyn van man en vrou ook 'n holle, uiterlike vertoon, wat baie maklik tot niet kan gaan. So 'n uiterlike vertoon waar in werklikheid niks in sit nie, maak ook op mense wat wel onderskeidingsvermoë het, net die indruk van swak smaak.

Dominese.

PRETORIA SE GROOTSTE
HAARKAPPERSALON
JAN DE VRIES
PAUL KRUGERSTRAAT 265
*(tussen Pretorius- en
Schoemanstraat)*
Vir die Beste Dienste !

Ons Kerkraadsvergaderings

Hoe meer ek met kerkraadsvergaderings te doene kry, hoe meer voel ek ontevrede. Ek voel nie ontevrede met die kerkraadslede nie — oor die algemeen is my medebroeders goeie, toegewyde mense wat die belange van die kerk op hulle hart dra en baie opofferinge doen vir hierdie werk. Ek voel ook nie ontevrede met die voorsitters nie — ons predikante is in hulle werk so goed as enige ander en as voorsitters kan 'n mens nie oor hulle kla nie. Maar ek voel ontevrede oor die werk wat die kerkraadsvergadering moet verrig en daaroor wil ek vandeesmaand 'n bietjie gesels, want ek het gevind dat nie net ek so oor die saak voel nie.

As 'n mens na bls. 10, Art. 5 en bls. 66, Art. 1, 2 en 3 van die Kerkwet kyk dan tref een ding jou baie sterk: Op bls. 10 en 11 word 'n hele aantal administratiewe dinge genoem wat deur die kerkraad behartig moet word, bv. aanstelling van skriba, kassier, orrelis, koster en anders, sorg vir die boeke van die gemeente, aanstuur van rapporte aan verskillende liggame op verskillende tye en so meer. Heel eerste word egter heeltemaal ander soorte dinge genoem: Die sorg vir die verkondiging van die Woord, die tug, die huisbesoek en so meer. Op bls. 66 is hierdie dinge feitlik die enigste wat as werk van die ouderlinge genoem word. Wanneer ons kyk na die bevestigingsformulier van ouderlinge en diakens en die beloftes wat hulle met die bevestiging aflê, dan sien ons dat dit net die „geestelike" dinge is wat genoem word — die bystand van die predikant in sy werk, die sorg vir die goeie orde in die gemeente, die sorg vir die gereëlde en regte verkondiging van die Woord en bediening van die Sakramente en so meer.

Wat gebeur egter in ons kerkraadsvergaderings? Ek praat hier in die algemeen, want daar is gemeentes wat 'n uitsondering is op wat ek hier gaan sê. Oor die algemeen is ons kerkraadsvergaderings niks anders nie as administratiewe vergaderings: Ons kom bymekaar om wyke te verdeel, kerkraadslede te kies, korrespondensie af te handel, rapporte op te stel, afgevaardigdes na allerhande vergaderings te kies, die finansies van die gemeente te bespreek (en hoeveel ure kan ons nie hieraan bestee nie!), te besluit of ons gaan bydra vir een of ander monument, en so aan voort vir ure lank. En wanneer ons sommige van hierdie dinge doen, hoe doen ons dit? Bv. by die kiesing van 'n kerkraadslid: Die Skrif gee vir ons baie duidelike leidrade oor die mense wat as kerkraadslede gekies moet word (1 Tim. 3); lees ons die gedeelte voor voordat ons mense kies? Vra ons of die mense wat ons voorstel, daaraan beantwoord? Vra ons na die geestelike lewe van so 'n man, sy getrouheid by die erediens, sy persoonlike en huislike lewe? Is dit nie so dat ons gewoonlik vra wie sal aanneem nie?

Ons hoor dikwels die gedagte: As die geesteslewe van 'n persoon reg is, kom al die ander dinge (bv. sy bydrae) ook reg. Hierdie gedagte is heeltemaal reg. Maar nou wil ek dit oordra op die kerkraadslid: As die kerkraadslid se geesteslewe reg is, kom die werk in sy wyk ook reg en sal hy werklik 'n inspirasie vir sy wyk wees. Maar dit is nie al nie: 'n Mens kan miskien in sy persoonlike lewe so eg, ernstig en voorbeeldig wees as wat ons kan verwag, dan weet hy nog nie hoe om in sy wyk te werk te gaan nie; hy kry ook baie probleme in sy wyk wat hy andersins miskien nie eers van sou geweet het nie; hy moet dikwels in sy wyk sektariese mense te woord staan of oor allerhande sake vrae van sy mense beantwoord. Al hierdie dinge kom nie vanself nie, maar moet geleer word. In die ou dae was die saak anders: Daar was baie minder wêreldsheid en sektes en aan die ander kant het ons mense die Skrif en die leer van ons kerk beter geken. Vandag is dit anders met al die dinge waarmee ons in die kerklike lewe te doene kry en met die lewens- en werksomstandighede van ons mense. Daarom is dit noodsaaklik dat ons geleenthede skep waar ons kerkraadslede dieper en wyer insae kry in die probleme waarmee hulle te make het en hoe om daarmee klaar te speel.

Dit sou al baie help as ons die kerkwet (bls. 66, Art. 3) uitvoer, nl. 'n geleentheid skep vir ouderlinge (en ook vir diakens) om op gesette tye bymekaar te kom waar hulle hierdie geestelike sake kan bespreek sonder om hulle tyd aan administratiewe sake te wy. Ook Ringsbyeenkomste van hierdie aard moet baie meer gereeld en dikwels gehou word.

Maar ek het al gewonder of dit nie moontlik is om die bloot administratiewe werk van die kerkraadsvergaderings te verminder nie. Die kerkwet maak nie daarvoor voorsiening nie, maar is dit nie moontlik om 'n komitee aan te wys uit die kerkraad

(Vervolg op bladsy 18)

Lewensprobleme

Bartimeus,
„Die Hervormer"
Posbus 171,
Krugersdorp.

LEWENSPROBLEME

wat baie van die roetine-sakies en korrespondensie kan afhandel nie? Ook die metode van vergadering hou kan ons ook baie verbeter: Ideaal sou wees as ons die notule kon afrol en sirkuleer, sodat 'n mens op die vergadering dit as gelese kan beskou; 'n saak wat agter geslote deure behandel is, hoef hierin nie ingesluit te word nie, maar kan dan in die vergadering apart voorgelees word. As die voorsitter en skriba die korrespondensie vooraf nagaan, kan hulle baie briewe uitskakel wat nie voorgelees hoef te word nie, maar alleen in die kerkraadsvergadering aangekondig kan word. Dit spaar ook baie tyd.

Al sulke dinge kan die vergaderings se tyd spaar. Die belangrikheid hiervan is dat ons tyd sal oorhê, nie om vroeër te gaan slaap nie, maar om aandag te gee aan die werklik ernstige geestelike probleme van die gemeente. Daarmee sal ons nader aan die wortel van ons moeilikhede kom en ook die werklike genesing kan benader.

Bartimeüs.

Die Eensames. . .

Rig alle korrespondensie aan Bartimeüs, Die Ned. Herv. Weeshuis, Posbus 171, Krugersdorp.

As u korrespondente wil vra, skryf net 'n briefie met so 'n versoek en 'n paar besonderhede van uself. As u op 'n plasing antwoord, d.w.s. aan iemand skrywe, skryf u brief, sit dit in 'n koevert met 'n seël daarop, skryf die nommer van die persoon op die koevert, steek in 'n ander koevert en pos aan die bostaande adres.

No. 185:

Jongman, bruin oë en hare, 5 vt. 5 dm. lank, wil graag met meisies tussen 16 en 18 jaar korrespondeer.

No. 186:

Negentienjarige nooi met bruin krulhare, lief vir musiek maar dans glad nie, vra korrespondente.

No. 187:

Geskeide dame met twee skoolgaande dogtertjies, voer selfstandige lewe. Sy is 34 jaar oud en wil graag met mans bo 36 jaar korrespondeer, maar alleen mans wat nie drink nie.

No. 188:

Eensame weduwee van 57 jaar met geen afhanklikes nie; saggeaard en huislik. Wil korrespondeer met mans tussen 60 en 63 jaar.

No. 189:

Sewentienjarige meisie met lang donker hare, 5 vt. 2 dm., soek korrespondente onder Adams bietjie ouer as syself; geen eendsterte nie!

No. 190:

Plattelandse jongman wat glad nie drank gebruik nie en net van matige plesier hou, soek dameskorrespondente tussen 17 en 21 jaar.

No. 191:

Plaasboer, geskei, 45 jaar oud, vra dameskorrespondente van 35 tot 45 jaar.

No. 192:

Weduwee van 75 jaar, nog baie gesond en sterk, wil korrespondeer met mans ongeveer haar eie ouderdom, liefs uit die Noord- of Westransvaalse Bosveld. Hulle moet saggeaard, Christelik en geen drinkers wees.

No. 193:

Twintigjarige blondine, stil van geaardheid, lief vir lees en musiek, vra mansvriende van 22-24 jaar.

No. 194:

Plattelandse, blonde nooi wil korrespondeer met mans tussen 16 en 20 jaar.

No. 195:

Weduwee van 46 jaar, huislik en beslis van geaardheid, wil korrespondeer met mans tussen 46 en 55 jaar.

No. 196:

Geskeie dame, 33 jaar oud met vaal hare en grys oë, 5 vt. lank, vra manskorrespondente, maar alleen niedrinkers wat huislik en Christelik is.

No. 197:

Weduwee van 40 jaar, met 3 kinders, al twee jaar weduwee, saggeaard en huislik, vra manskorrespondente bietjie ouer as syself.

No. 198:

Ongetroude dame, 5 vt. 4 dm., blou oë, stil en saggeaard, wil korrespondeer met mans bo 36 jaar.

No. 199:

Weduwee van 23 jaar met 2 kinders, man twee jaar gelede oorlede, woon op plot en baie lief vir plaaslewe. Vra mans- en dameskorrespondente.

No. 200:

Jongman van 20 jaar, 6 vt. 2 dm. lank, rook maar drink nie, wil graag met plaasnooiens nie ouer as 25 jaar korrespondeer.

Bartimeüs.

MAAK 'N KINDERHARTJIE BLY — HIERDIE KERSGETY!

Aangesien daar talle kinders in die Krugersdorpse Weeshuis is wat nie ouers of vriende het waarheen hulle kan gaan vir die Desembervakansie nie, word belangstellendes vriendelik versoek om, indien moontlik, van die kinders vir die Kersfeesvakansie in hulle gesinne op te neem. Dit beteken vir die kinders ontsaglik baie om met vakansie weg te gaan, maar indien daar nie genoeg gesinne is om hulle te neem nie, kan dit beteken dat van hulle tuis moet bly terwyl hulle maats lekker vakansie hou.

Belangstellendes moet asseblief voor 15 November aansoek doen en die volgende besonderhede verskaf:

1. Naam, pos- en huisadres.
2. Telefoonnommer indien enige.
3. Naaste spoorwegstasie, indien die kind of kinders nie self gehaal kan word nie.
4. Die ouderdom en geslag van die kinders.

Dit word baie waardeer indien die treinkoste, geheel of gedeeltelik, betaal kan word. Persone wat nie instaat is om enigiets te betaal nie word nie uitgesluit nie.

Indien gesinne wat nie bekend is by die inrigting nie, aansoek doen sal dit waardeer word indien hulle net 'n kort aanbeveling van hulle predikant kry.

Gesinne wat kinders onder 6 jaar wil neem moet skryf aan: Die Matrone, Andries Hendrik Potgieter-Huis, Malherbestraat 51, Capital Park, Pretoria. Vir ouer kinders word aansoek gedoen by:

Die Prinsipaal, Ned. Herv. Weeshuis, Posbus 262, Krugersdorp.

BOEKAANKONDIGING

„ZIE, hier is uw God" deur ds. G. van Duinen. Uitgegee deur A. W. Sythoff's Uitgewers My., Leiden. Prys f5.90.

Die dae om ellelange preke te hou en ook om hulle te skrywe is verby. Dit blyk ook uit die kort en kragtige oordenkings van die Hervormde dominee van Wassenaar by Den Haag.

Wat is dit 'n reeks pragtige preke, fris en pakkend, op die man af, raak. Met een woord gesonde Christelike lektuur wat spreek tot die mens van hierdie tyd en wat nêrens toelaat dat die lus die leser bekruip om dit toe te maak nie.

Dis keurig uitgegee en dit word sterk aanbeveel. Joh. Dreyer.

„DIE VRAEBUS" deur ds. Joh. Dreyer. Uitgegee deur die N.H.W.-Pers. Verkrygbaar by die Kerkkantoor, Genl. Pretoriusgebou, Paul Krugerstraat 484, Pretoria. Prys: 6/6.

Stemreg aan Susters

(Hierdie uiteensetting is deur ds. S. Vermooten in opdrag van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering opgestel. —Die Red.)

Die eerste vraag wat ons hier wil stel is: „Watter bybelse gronde is daar om aan die vroue stemreg in die gemeentevergadering te gee of te ontsê?"

(1) Laat ons sien watter regte die vrou onder die Ou Testament gehad het. Volgens die wet in Israel kon alleen mans priesters wees, en hieraan is altyd streng die hand gehou. Maar herhaaldelik word in die Ou Testament ook vroue deur die Gees van God tot besondere dienste geroep, selfs tot die diens van die Woord. Ons verwys hier na die volgende:

(a) Die lied van Mirjam, die profetes. (Ex. 15:20 en 21).
(b) Die lied en leiding van Debora. (Rigt. 5 let veral op vs. 7.)
(c) Die profesie van Hulda. (2 Kon. 22:14-20.)
(e) Die profetes van Jes. 8:3.

Hierdie vroue was dus almal draers van die profetiese woord. So word ook in die pinksterprofesie van Joël aangekondig dat in die gemeente van die Nuwe Verbond ook die dogters sal profeteer en dat die Heilige Gees ook op die diensmaagde uitgestort sal word. En so sal die Gees van die Here dan 'n einde maak aan die bepalings van die Ou Verbond en in die plek daarvan stel die vryheid van die Nuwe Verbond.

(2) Heel in die begin van die Nuwe Testament vind ons weer vroue wat op die voorgrond tree.

(a) Elisabet word vervul met die Heilige Gees en — profeteer (Luk. 1:41-45).
(b) Maria sing haar lofsang (Luk. 1:46-55).
(c) Anna, die profetes het die Here in die tempel geprys. (Luk. 2:36).

Hierteenoor staan egter die woord van die apostel Paulus (1 Kor. 14:34 en 35): „Julle vroue moet in die gemeente swyg; want dit is hulle nie toegelaat om te spreek nie, maar om onderdanig te wees, soos die wet sê. Maar as hulle iets wil leer, laat hulle tuis hulle eie mans vra, want dit is lelik vir 'n vrou om in die gemeente te spreek."

Hierdie tekse moet in hulle verband gelees word. En nou blyk uit die verband dat die apostel hier handel oor die orde en welvoeglikheid in die godsdiensoefeninge, wat blykbaar deur die „spreek in 'n taal" deur verskillende persone tegelyk, ook deur vroue versteur is. In vs. 30 en 31 kom dit duidelik uit. „As een spreek laat die eerste swyg," en weer „een vir een profeteer." En nou is dit te verstaan, dat dit veral die vroue was, wat met hulle meerdere gevoeligheid, hierdie steurings veroorsaak het.

Maar dit lyk ook asof hulle daar twisgesprekke begin het, vandaar dat die apostel hier die teenstelling van „onderdanig wees" na vore bring. As hulle dan „'n vraag wil stel" of „iets wil leer"—„laat hulle dan tuis, hulle eie manne vra." 'n Ander woord van Paulus vind ons in 1 Tim. 2:12: „Ek laat die vrou nie toe om onderrig te gee of oor die man te heers nie, maar sy moet haar stil hou." Die vraag is wat hier bedoel word met „die man." Is dit die man in die algemeen die persoon van die mannelike geslag? As dit so is, dan het Prisilla hierdie gebod oortree. (Hand. 18:26) toe sy saam met haar man, die Jood Apollos „noukeuriger die weg van God" uitgelê het.

1 Tim. 2:15 gee die verklaring: „Maar sy sal gered word deur kinders te baar." Dit is dus heeltemaal duidelik dat die apostel hier bedoel, die verhouding van die getroude vrou tot haar eggenoot. So het ons huweliksformulier dit ook verstaan, waar gesê word: „U moet nie oor u man heers nie, maar stil wees."

In 1 Kor. 11:5 praat die apostel van „vroue, wat bid of profeteer." Dat die vrou in die eensaamheid *bid*, dit kan ons verstaan, maar — dat sy in die eensaamheid, sonder toehoorders, profeteer, d.w.s. die Woord verkondig, dit is ondenkbaar. M.a.w. Paulus gee hier sekere aanwysings vir die openbare gebed en prediking deur vroue, en dit nogal in dieselfde brief waarin hy sê dat die vroue moet swyg.

In 1 Tim. 2:12 word die vrou verbied om onderrig te gee, maar soos hierbo aangetoon, het dit betrekking op haar „eie man," want in Titus 2:3 sê dieselfde Paulus, dat die ou vroue „leraresse van wat goed" is moet wees „sodat hulle die jong vroue kan leer om versigtig te wees." Natuurlik sal die onderrig deur die ou vroue meestal betrekking hê op die jong vroue, meer as op die mans. Want in Hand. 21:8 lees ons dat Filippus, die evangelis, in wie se huis Paulus tuisgegaan het, vier ongetroude dogters gehad het, wat „die profetiese gawe besit het." Die Griekse woord beteken „wat gewoon was om te profeteer." Die ou State Bybel het dit hier „die profeteerden." Hulle het dus nie net die „gawe" gehad nie, maar hulle het dit ook gebruik.

Uit dit alles blyk nou wel duidelik dat die bedoeling van die Heilige Skrif nie is om 'n absolute spreekverbod op die vrou te lê nie.

Maar ook die Kerk het die woorde „swyg" en „sy moet haar stilhou" nooit as 'n absolute spreekverbod opgevat nie, en het hom ook nooit daaraan gehou nie. Ook die Hervormde Kerk nie.

Ook in ons Kerk het die vrou altyd baie regte gehad. Sy het reg gehad op:

(1) Die sielsorg deur die predikant en ouderling by huisbesoek, siekebesoek ens omdat sy lidmaat van die gemeente is.

(2) Deelname aan die erediens. Sy luister na die prediking, sy sing saam, sy spreek haar „ja" by belydenis, huwelik en doop. Sy gebruik die sakramente en reik haar liefdegawes uit. Tot hierdie dinge word sy nie net deur die Kerkraad aangemoedig nie, maar selfs verplig.

3. Sy dra haar deel by tot die onderrig van die jeug. Hier doel ons op die groot werk wat sy in die Sondagskool verrig. Die meerderheid van die onderwysende personeel in ons Sondagskole is gewoonlik susters. Daar het sy 'n onderwysende taak, waarmee saamhang, die voorlees uit die Heilige Skrif en selfs voorgaan in die gebed.

(4) Sy het as lid van die Sustersvereniging sitting op die dagbestuur van die Diakonaat (Kerkwet Art. 3, Hfs. XVII.) asook op die Ondersteuningsraad. (Art. 8, Hfs. XVII.)

(5) Sy het toegang tot die Gemeentevergadering. Daar mag sy luister en sing, maar nie praat of die hand opsteek nie.

Dit is opvallend dat die vrou in die erediens, die Sondagskool, die Jeugvereniging en Sustersvereniging baie meer regte het as in die Gemeentevergadering. Selfs in die Staat kan sy haar stem uitbring op persone en partye wat oor oorlog en vrede kan beslis, maar op 'n gemeentevergadering is sy nie instaat om 'n ouderling of diaken te kies nie.

Nou kan ten slotte gevra word of dit regverdig is teenoor die vrou, dat daar ampsdraers verkies word, wat oor hulle toesig moet hou, sonder dat hulle self die geleentheid het om blyk te gee van hulle vertroue in daardie ampsdraers. Is dit reg dat daar besluite geneem word, waarvan die laste, bv. in geval van een of ander kerkfunksie, vir die grootste deel deur die vroue gedra moet word sonder dat sy self daaroor iets te sê het?

Daar mag in die Gemeente van Christus geen bevoorregting van 'n broeder bo 'n suster wees nie. Almal is gelowiges, almal gedooptes, almal lede van een liggaam, almal skape van die goeie Herder, almal kinders van God, almal met dieselfde regte en dieselfde verpligtings.

Leeuwdoornsstad Betuig Sy Dank. . .

Die gemeente van Leeuwdoornsstad het andermaal by 'n merkwaardige gebeurtenis gekom toe hulle op die 18de Augustus die laaste diens van hulle herder en leraar moes aanhoor, by welke geleentheid sy afskeidspreek gehou is. Onder 'n doodse stilte en met 'n swaar gevoel het hulle vir die laaste maal na ds. Stutterheim se treffende boodskap geluister. Deur Gods hand was hy die boodskapdraer aan elkeen wat wou luister.

Die gemeente van Leeuwdoornsstad bly hom dankbaar vir alles aan hulle bewys. Die oop deure van die pastorie vir twee-en-'n-half jaar was vir elkeen die bewys van hulle hartlike ontvangs aan elke persoon wat hulle besoek het. Ook die kerkraad dink nog met die grootste liefde aan die pragtige saamwerking van kerkraad en leraar. Maar hiermee is nog nie die gevoel van 'n verlies wat gely is verby nie, want elkeen kom nog diep onder die besef dat nie net 'n leraar se plek leeg is nie maar dat 'n egte pastoriemoeder se plek ook leeg is, want op elke gebied was geen opofferings vir mev. Stutterheim te groot nie. Met alle kraginspanning het sy gewerk, en haar geluk het sy daarin gevind om andere gelukkig te maak.

Ons wens hulle nogmaals toe 'n gelukkige en geseënde werkkring. Mag die Here hulle ryklik seën en mag hulle lank gespaar bly tot diens van onse Heer, en met die versekering dat die gemeente van Leeuwdoornsstad hulle nooit sal vergeet nie. Die liefde wat hulle aan ons bewys het sal in ons gedagtes gedurig in herinnering gebring word en daarmee sê ons nogmaals: totsiens.

J. C. ROSSOUW,
Ouderling.

Staan op jou twee knieë voor God, maar op jou twee voete voor mense.

★

Goedertierenheid en trou is die blywende verhouding, waarin God tot Sy volk staan.

★

Elke preek bring een stap nader by die hemel of by die hel.

—H. Veldkamp.

★

Bekering is om regsomkeer te maak, nee te sê vir jouself en ja vir God. —H. Veldkamp.

KORRESPONDENSIE

OOR DIE TRAKTEMENT VAN DOMINEES....

Ons het twee lang briewe ontvang, een van br. B. J. Erasmus van Stinkfontein, Pos Emmaus Sylyn en een van br. Hennie Oosthuizen van Marble Hall, waarin albei hulle instemming wens te betuig met die skrywe van suster M. Rossouw van Brakpan in ons uitgawe van Julie 1957. Hulle dek albei dieselfde veld met hierdie verskil dat laasgenoemde nog 'n paar ander sake ook raak o.a. dat mans en vroue volgens die besluit van die jongste Alg. Kerkvergadering aan dieselfde dis van die Here mag sit. Die toon van albei briewe is nie juis vriendelik nie, hier en daar slaan br. Erasmus, soos hy self skryf, „met 'n voorhamer." Saamgevat kom hulle opmerkings op die volgende neer:

(1) Die predikante sou dan aan 'n georganiseerde groep behoort.

(2) Hulle het baie voorregte soos vrye huis, water, ligte, telefoon, vrye dokter, motortoelae van £400 p.j. ens.

(3) Hulle ry nooit met 'n ou motor nie, tenminste die een korrespondent het dit nog nooit gesien nie.

(4) Mevr. Rossouw is reg as sy sê: 'n Mens sien die predikante nooit.

My eintlike beswaar teen die skrywe van die suster uit Brakpan was eintlik tweeërlei nl. (a) dat sy generaliseer en (b) dat sy skrywe ons moet by onsself begin en die hand in eie boesem steek, maar dan begin sy by die dominees en steek haar hand diep in hulle boesems .

Aan hierdie twee besware ontkom ons twee korrespondente ook nie.

As voorbeeld van (a) noem ek die s.g. vrye dokter en die ou motor, en dat mens die predikante nooit sien nie. Wat die vrye dokter betref is dit slegs in sekere opsigte waar. Persoonlik het ondergetekende vir sy huis verlede jaar £150 aan mediese behandeling betaal sonder om die koste aan medisyne by te reken. En wat die ou motor betref, het ek onlangs, om maar een voorbeeld te noem, besoek van twee dominees gehad. Die een het my meegedeel dat hy nou oor die 100,000 myl met sy motor gery het en die andereen s'n was so verfomfaai en gedaan en party deure wou nie meer toegaan nie, dat ek in stilligheid gedank het dat ek nie in hom elke dag hoef te ry nie. Maar dit was twee Transvaalse dominees se karre. Wie weet met watter mooi en *altyd* nuwe karre die Vrystaatse dominees daar by Emmaus langs ry.

Die br. uit die Vrystaat stem met die suster uit Brakpan in, dat mens die predikante nooit sien nie. Watter soort predikante het hulle twee dan wat hulle mense nooit besoek nie?

As dit werklik so is—ek vermoed dis maar net sommer 'n praatjie—dan behoort die suster en die br. so gou moontlik by hulle respektiewe kerkrade te gaan klae dat hulle nie besoek word nie. Persoonlik weet ek uit Ringsverslae dat die Herv. predikante getrou en gereeld hulle lidmate besoek.

As voorbeeld van (b) kan ek net daarop wys dat ons twee korrespondente ook nie by hulleself begin nie, maar ook hulle hande in die boesems van sommer al die predikante steek, want hulle skeer almal oor dieselfde kam.

Tenslotte wens ek daarop te wys dat dit die eerste keer is dat ek hoor dat die predikante aan 'n georganiseerde groep behoort. Die br. van Marble Hall moet tog asb. nie sulke losse bewerings die wêreld instuur nie.

Ons sluit die diskussies hierby.

JOH. DREYER.

BRIEF AAN OOM SAREL——

Droëbult,
25 September 1957.

Geagte Oom Sarel,

As 'n ou gebore Hervormer van wie die voorgeslagte van albei my ouers se kant vir geslagte aan die kerk behoort het, voel ek my vandag gedronge aan u te skryf oor 'n paar sakies waaroor ek in die laaste tyd nie te gelukkig voel nie.

In die eerste plek het ons die saak van geslote kerkdeure op die dag van die Here. Dit is 'n toestand van sake wat nie net aangetref word in gemeentes wat hulle leraar met ander moet deel nie, maar ook in gemeentes wat hulle eie predikant net vir hulleself het. Hier gebeur dit talle male dat 'n buitediens in die oggend gereël word en dan is die kerkgebou gesluit. Sou die leraar in die namiddag 'n buitediens hou, dan bly hy die aand tuis en is die kerkdeure eweeens gesluit. Mense wie behoefte het aan kerk moet hulleself dan tevrede stel met besoek aan 'n ander kerk, of met 'n radiodiens. Is dit te veel geverg van predikante om by wyse van uitsondering drie dienste per Sondag te hou? Is dit te veel geverg

(Vervolg op bladsy 21)

— AAN OOM SAREL

van ouderlinge om af en toe, as die leraar noodwendig uitstedig moet wees, ’n leesdiens te hou? Ons seuns en dogters wat in koshuise is moet tweemaal per Sondag die kerk besoek. Sou daar in hulle eie kerk nie diens wees nie, dan moet hulle ’n ander kerk besoek. Nooit is die ander kerk se deure gesluit nie en dan voel ons partymaal sleg as van ons lidmate se kinders in daardie kerk lidmaat word. Hierdie toestand het vroeër dae nie geheers nie. Ek is bewus van sommige van die ou garde wat op gewone Sondae tot vier dienste waargeneem het.

’n Ander saak wat my hinder is die geringe mate van belangstelling wat getoon word in die werk van evangelisasie. Nog is daar beide predikante en kerkraadslede wie huiwer om hierdie saak daadwerklik te propageer in hulle gemeentes. Soms word ’n skamele £5 per gemeente per jaar vir hierdie saak afgesonder en dan bou ons vir ons en ons kinders plekke van aanbidding van duisende ponde. Nooit wil ons die bou van mooi kerke waar die Heer van die kerk gedien kan en moet word nie afkeur nie, maar as dit moet geskied ten koste van die hoofopdrag van die Meester aan ons, nl. om te gaan verkondig dan vrees ek dat hulle sal dien tot aanklag teen ons.

Sal ons tevrede bly eet van die geestelike brood en dit nie ook gee aan hulle wat hongerig is daarom nie? Sal ons bly drink uit die beker van water van heil en dit ook nie aan hulle wat dors het gee nie? Sal ons ons as verlostes in Christus bly verheug en hulle wat gevang is in die gevangenis van sonde, geboei in die bande van ongeloof nie gaan besoek nie? Nee my beste ou oom, dis tyd om te ontwaak.

Groete ook aan die tante,
U neef,
Willem.

’N ANTWOORD

Dit spyt my vir ds. H. M. J. Kramer self dat hy besluit het om die stuk getitel: „’n Vraag” in „Die Hervormer” van Oktober 1957 te skryf, want hy het homself in ’n ongunstige lig gestel. Hy is iemand, soos uit sy stuk duidelik blyk, wat in sy skik is met homself. Die drie paragrawe van sy brief is vol van „Ek.” Die omsendbrief van die Hoogeerwaarde Kommissie van die Algemene Kerkvergadering sê so, maar Ek sê: nee, nie soos hulle sê nie, maar soos EK sê. Hoor net (ek haal net aan uit een paragraaf van sy brief): „*Ek* het tot nou toe altyd op huisbesoek gegaan om vir die lidmate nie die kerk nie, maar Jesus Christus te bring . . . As *ek* kom om Jesus Christus te bring . . . . Dan spreek *ek* liewer oor die groot eenheid wat daar is . . . . Dan dink *ek* oor Gods toekoms . . . . *Ek* bring liewer op huisbesoek Jesus Christus en Hom alleen. *Ek* wys liewer op die eenheid wat daar in Christus is,” ens. (Kursivering deur die skrywer van hierdie brief.)

Hy is so begerig om te wys op wat en hoe hy ’n ding doen dat hy selfs twee sinne herhaal. „Ek” kom nie minder nie as 17 keer voor in sy brief.

Wat my in die tweede plek baie verbaas het is sy begeerte om alle skeidsmure af te breek. Hier het ons nou ook ’n voorbeeld van die gelykmakingsproses. Die verskille tussen die onderskeie Afrikaanse kerke mag nie aangetoon word nie, dit is uit die bose. Die lede van ons kerk mag

(Vervolg op bladsy 22)

Transvaal Provinsiale Administrasie

Witbank Hospitaal . .

VAKATURES VIR LEERLING-VERPLEEGSTERS

Aansoeke word hiermee ingewag vir 27 Leerlingverpleegsters aan die Witbankse Hospitaal.

Kandidate moet in besit van tenminste ’n Std. VIII sertifikaat en 17 jaar of ouer wees.

Die opleidingstoelae is £230 x 20 - 310 met ’n minimum aanvangstoelae van £250 per jaar (dit is slegs ’n tydelike maatreel) in die geval van Std. VIII sertifikaat en £270 per jaar in die geval van Std. X sertifikaat, plus £54 per jaar lewenskostetoelae. Inwoning en Losies word verskaf in die Verpleegstershuis teen £136 per jaar; uniform en skoene word deur die Hospitaal verskaf.

Verlofvoorregte: 30 dae per jaar.

Die Hospitaal betaal 50% van u treinkaartjie, een keer per jaar, na enige plek in die Unie vir vakansiedoeleindes.

Indien u dienste aanvaar, word ’n enkel reiskaartjie vanaf u huis na Witbank deur die Hospitaal betaal, mits u onderneem om u opleiding te voltooi.

Vir twee agtereenvolgende jare is daar ’n vakansiebesparingsbonus van 5% uitbetaal aan hospitaalpersoneel. Dit beteken ’n addisionele £13.10.0 aan Leerlingverpleegsters wat betaalbaar is op die 30ste September van elke jaar. (Mits dit deur die Provinsiale Raad goedgekeur word).

Rig aansoeke aan:
DIE MATRONE (Telefoon No. 761),
Posbus 9,
Witbank.

SKENKINGS AAN ONS WEESHUIS

Vrygifte (Geld) Ontvang Gedurende Julie 1957

	£	s.	d.
Mnr en Mev. P. Wessels, Krugerlaan 103, Selwyn Pretoria	3	0	0
Mnr. Coetzee, p/a Mev. M. M. Schoeman, Posbus 262, Krugersdorp	1	1	0
Buffelsfontein Gold Mining Co. Ltd., Mynkantore, Stilfontein		10	0
Fam. S. B. Buys, Posbus 31, Hartebeestfontein	1	10	0
Crown Mines, Ltd., Posbus 102, Crown Mines, Tvl		10	0
Libanon Gold Mining Co. Ltd., Pk. Libanon	1	0	0
Simmer & Jack Mines, Ltd., Germiston	1	0	0
Stilfontein Gold Mining Co. Ltd., Posbus 1, Stilfontein	4	0	0
Ned. Herv. Sondagskool — Pretoria-Wes	9	13	10
TOTAAL	£22	4	10

Vrygifte (Ware) Ontvang Gedurende Julie 1957

Mnr. C. J. J. Ahlers, Waterval-Boven	2 Suikersakkies lemoene.
Mnr. T. I. Robbertse, Posbus 190, Brits	105 lb. Grondbone
Mnr. P. D. Jacobs, Brakfontein, Posbus 392, Vereeniging	2 Sakke pampoene.

(Vervolg van bladsy 21)

nie weet waarom daar ’n kerk is met die naam Nederduitsch Hervormd nie. Hulle moet glo, en die predikant en kerkraadslid moet hulle help om te glo dat daar geen verskille is nie. Die geagte Ds. het skynbaar nie daaraan gedink nie dat die lede van sy gemeente dan aan hom sal vra: maar waarom moet die Nederduitsch Hervormde kerk dan ’n selfstandige kerk wees, watter reg het hy om as ’n aparte kerk voort te bestaan as daar geen verskil tussen hom en die ander kerke is nie? Waar moet dit heengaan as lede van ons kerk nie meer mag voorgelig word oor die standpunt, beginsels, geskiedenis ens. van hulle kerk nie? En waar sal dit eindig as party mense ’n vrye hand kry om na hartelus mure af te breek? Die een na die ander sal val. Dit sal so reg na die smaak wees van die V.V.O. en die mense wat hulle hard beywer om alle verskille tussen ras, kleur en geloof uit te wis. Dit skyn dat dit volgens hulle ’n sonde is om anders te wees. Die eenheid waarvan Christus in die Hoëpriesterlike gebed spreek is tog seer seker nie ’n uitwendige eenheid nie, maar ’n innerlike eenheid, ’n eenheid in gees. As ’n predikant met sy gemeentelede oor „kerklosheid” praat, dan beteken dit seer seker dat hy by die lede sal aandring om getrou te wees en te bly aan hulle kerk. Volgens ds. Kramer mag dit egter nie. Die omsendbrief vra hom nie — soos hy skryf — om „nou eens goed die groot verskille tussen die drie kerke te laat sien nie.” Sou ds. Kramer dan nie weet nie, dat as ’n mens oor jou eie kerk praat en selfs as jy met so ’n geleentheid oor ander kerke praat, jy positief kan wees, en selfs waarderend. Dit hoef nie en dit behoort nie negatief en afbrekend te wees nie.

Dat ’n predikant ouers nie raad mag gee om bv. ’n kind aan te moedig om onderwyser(eres) te word, volgens ds. Kramer, het my oë laat rek toe ek dit lees. Wat is nou eintlik daarmee verkeerd? Dit sal hy wat ds. Kramer is, nie doen nie want hy sou „ons kerk baie goedkoop maak.” Hy vra dan ook skynbaar verontwaardig: „Mag ek dit as predikant doen?” Sy antwoord lê in die vraag opgesluit. Dit nooit! Geagte Dominee, ek wil in alle liefde en beskeidenheid daarop wys dat u u onnodig druk maak. Dit is werklik nie so erg as wat u dit voorstel nie My raad aan u is om nie so foutvinderig te wees nie. Om nie in die omsendbrief te lees wat daar nie in staan nie.

TOLLENAAR.

(Hierdie skrywer onder ’n skuilnaam het sy naam en adres aan die redaksie verskaf. Anders sou ons sy brief nie geplaas het nie.

’n Algemene feit is: In die openbare korrespondensiekolomme vind mens maar selde die „gemiddelde opinie.”

Hierdie standpunt geld moontlik in beide die geval van ds. Kramer se brief en die van „Tollenaar.”

Ons glo dat ’n gemiddelde beskouing van ds. Kramer se standpunt sou wees slegs dat dit egosentries voorkom en dat hy die omsendbrief van die Hoogeerwaarde Kommissie van die Algemene Kerkvergadering interpreteer hoofsaaklik „in die engte en nie ook in die lengte,” met ander woorde dat hy sommige punte daarin oorbeklemtoon, tot benadeling van die strekking van die geheel.

Met betrekking tot die bestaansreg van die Nederduitsch Hervormde kerk: Die eerwaarde broeder is skynbaar nie oorbewus van die stelling dat „verskeidenheid nie verskeurdheid” beteken nie. Met die verkondiging van Jesus Christus en Hom alleen is ons dan nog heelhartig met ds. Kramer eens.

Ons sien in die omsendbrief nie die bedoeling dat die kinders van lede van die Ned. Hervormde kerk hulle spesiaal moet bekwaam om dan daardie besonderlike bekwaamheid slegs ten gunste van die Ned. Herv. kerk aan te wend nie; maar eerder dat hulle hulle besonderlik moet bekwaam om, as Hervormdes, die gemeenskap moontlik beter te kan dien. In die aansporing hiertoe sien ons ’n plig van ons predikante.

„Tollenaar” se betoog teen ds. Kramer se interpretasie van die woorde „kerklosheid” en „kerkloosheid” val weg aangesien ds. Kramer in die oorspronklike kopie van sy brief deurgaans na „kerklosheid” verwys het. Waar die woord drie keer as „kerkloosheid” in die gedrukte brief in „Die Hervormer” voorkom is dit as gevolg van ’n ongelukkige drukfout. Die gedeelte van „Tollenaar” se brief wat hieroor handel word dus weggelaat.

Aan alle die wat haastig na die swaard — of die pen — gryp, nog ook die vermaning ons voorgehou in Spreuke 15:1 — „’n Sagte antwoord keer die grimmigheid af, maar ’n krenkende woord laat die toorn opkom.” — Red.)

GROBBELAARS

Begrafnisversorgers
Grafsteenmakers en Bloemiste

●

Indien u nog nie ’n Begrafnis-Polis het nie,
neem nou een uit en bespaar u en u gesin
baie moeite en ongerief

●

Pretoria se Modernste Begrafnissalon
PRINCESS PARKLAAN 274
PRETORIA
TEL. 2-5402 en 2-0397

Hulle het die Kerk trou Gedien

KERSFEESKAARTE

HET U AL KERSFEESKAARTE BESTEL?

Ons het 'n groot verskeidenheid in alle soorte en grotes met blom-motiewe, landskappe, dierelewe en kinders.
in AFRIKAANS EN ENGELS
met en sonder Christelike spreuke.

Pryse (posgeld ingesluit) :
1/3, 1/9, 2/3, 2/9, 3/3, 4/3, 4/9, 6/3, 7/9, 9/3, 12/6 en 24/6
(per pakkies van 6 eksemplare)

BESTEL PER OMGAANDE by :

DIE NED. HERV. KERK SE BOEKHANDEL
H. A. U. M.
Bureaulaan 17, — Telefoon 22014 — Posbus 460
PRETORIA

INVULFORMULIER

Die Bestuurder H.A.U.M.
Posbus 460
PRETORIA.

Stuur my asb. .... pakkies Kersfeeskaarte in Afrikaans.
.... pakkies Kersfeeskaarte in Engels.
teen die volgende pryse ....
* Ek verkies blom-motiewe, landskappe, diere, kinders.
(met/sonder Christelike spreuke).
* Haal deur wat nie verlang word nie.
Ingesluit my tjek/posorder vir die bedrag van £..............................
My adres is : ....
....
....
Handtekening.
Naam : ....

verskillende funksies en basaars, asook om die kerk getrouer te besoek.

Die belang van die kerk het hy op die hart gedra en op alle terreine van die kerk het hy sy ewig ingegcoi. Hierin het sy eggenote en kinders hom altyd getrou bygestaan.

diens van die Koning van die kerk en om so die tydelike met die ewige te verwissel. Mag die genade van die Here groot wees aan hulle wat hom so liefgehad het en wie hom so geweldig mis.

DS. P. L. VAN JAARSVELD.

ılle het hulle gaan vestig op die s Buffelspoort na aan Marikana, r hy gewoon het tot sy dood. Uit huwelik is tien kinders gebore, rvan nog 6 in lewe, 21 kleinkinen 8 agterkleinkinders.

ınaf Oktober 1902 het hy vir 13 as diaken diens gedoen en daars ouderling tot met sy dood. Gende hierdie tyd het hy 19 Alge- Kerkvergaderings bygewoon k 10 Ringsvergaderings.

ɔm Oudste was ook lank voor- r van die Buffelspoortskoolitee.

y was ook lank tabak-voorman ie M.K.T.V.

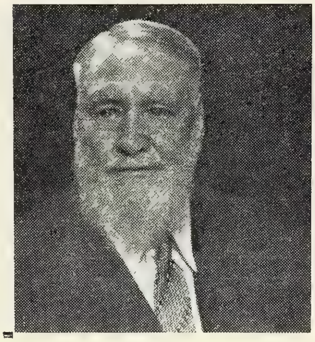

Wyle Oom Oudste

het deelgeneem aan vyf oorloë.

16 Julie 1957 is oom Oudste de aan sy woning en op 19 Julie begrawe vanuit die Hervormde op Marikana, onder blyke van belangstelling.

m Oudste het gedurende sy lewe ıtsugtige diens gedoen aan sy mens en veral in die kerk sal ıam vir baie jare in herinnering word.

s is dankbaar dat die Here hom nk vir sy familie, kerk en volk ıar het en vir die diens wat hy loen.

kerkraad en gemeente bid tant ie, kinders, kleinkinders en ie alle vertroosting toe.

Die Kerkmusiekskool te Krugersdorp

- **INSKRYWINGS — DRIEJARIGE KURSUS**
- **INSKRYWINGS — DESEMBER - EKSAMENS**

Lidmate van ons kerk wat in aanmerking wil kom vir die volledige opleiding van orrelis (sowel teoreties as prakties) moet hulle so gou as moontlik maar in ieder geval voor 14 Desember 1957 aanmeld by die sekretaris van die Skool. Hierdie driejaar-kursus wat ons Kerk se eie Skool aanbied is ’n volledige opleiding ook vir die teoretiese en praktiese eise van die eksamens van die Universiteit van Suid-Afrika. Soos bekend, is vir ’n beperkte aantal studente die moontlikheid daar om die volledige kursus te volg teen ’n vergoeding van £10 per jaar.

By die praktiese eksamens wat in Juniemaand afgeneem is het twee kandidate die einddiploma verwerf en wel:

Mevr. J. R. S. Benade te Zeerust en

Mnr. K. Klopper, orrelis van die Ned. Herv. gemeente te Potchefstroom-Noord.

Aan hierdie kandidate sal die diploma by ’n spesiale offisiële kerkdiens in die loop van Novembermaand oorhandig word.

Die eersvolgende praktiese eksamens sal afgeneem word in die eerste week van Desember a.s. Die eksaminators is: prof. M. C. Roode en Willem Mathlener, terwyl soos gewoonlik een van die plaaslike predikante toesig sal hou namens die Raad vir Kerkmusiek.

Nogmaals word daarop gewys dat deur iedereen aan die praktiese eksamens deelgeneem kan word, dus ook as hulle nie leerlinge van die Kerkmusiekskool is nie. Ter verkryging van die diploma vir die praktiese deel moet ’n totaal van ses eksamens afgelê word waarvan die lys van voorgeskrewe stukke op aanvraag van die sekretaris van die Skool verkry kan word.

Aanmeldingsvorms vir deelname aan die eksamens kan ook verkry word by die sekretaris van die Skool. Inskrywings vir die Desember-eksamens moet voor of op 30 November 1957 by die sekretaris ingehandig wees.

S. HOFMEYR V.D. MERWE,
Sekr. Kerkmusiekskool,
Posbus 17,
Robinson, Transvaal.

BOERE!
Ons Koop
★ HUIDE
★ VELLE
★ WOL
★ EIERS
★ PLUIMVEE
Teen Kontant

Ons hou suiwer beenmeel en alle soorte voermiddels aan

Kom probeer ons en wees tevrede!
K. TANZER
PLAASPRODUKTE - KOPER
Tel 39 Posbus 39
SANNIESHOF

WEER HIER!
SUID - AFRIKA SE GELIEFDE KERKKOORBOEK
R. MÜLLER
se
KERKKOORBOEK EN *JUBILATE*
Deel 1 (15de Uitgawe) **Tweede Kerkkoorboek** (10de Uitgawe)
Elk bevat ’n reeks uitgesoekte koorstukke vir alle geleenthede van die jaar.
DIE TWEE GESOGTE BOEKE WAS BAIE JARE UIT DRUK
– BESTEL DUS VERSEKER U EKSEMPLARE *NOU!* **Prys 12/6 elk**

R. MÜLLER
Hoek van Lang- en Langmarkstraat
KAAPSTAD
Telefoon 2-3971
Indien u ons nie self kan besoek nie
POS DIE KOEPON

Aan **R. MULLER,** Posbus 133, Kaapstad.
Stuur my asb.......................eksemplare van KERKKOORBOEK DEEL 1 (12/6 elk)
Stuur my asb.......................eksemplare van JUBILATE Tweede Kerkkoorboek (12/6 elk)
Ek sluit in die bedrag van..............................(Tjek/Posorder)
My naam ....
Adres ....

Saamtrek van Jeug en Jeugleiers te Witbank

MET die vriendelike medewerking van die Kerkraad en N.H.S.V. van Witbank word op 9 en 10 November 'n saamtrek van Jeug en Jeugleiers te Witbank gereël, om sodoende uitvoering te gee aan 'n opdrag van die Ringsvergadering van Middelburg Ring.

Hierheen word uitgenooi predikante en hulle gades, afgevaardigdes van Kerkrade, Sondagskole en Jeugverenigings, ook van aangrensende Ringe.

Indien huisvesting verlang word moet daarvan voor end Oktober aan ds. Storm, Bus 44, Bronkhorstspruit, kennis gegee word.

PROGRAM:

9 November om 3 nm —
Toespraak oor Jeugsake: Ds. L. M. le Roux.
Bespreking.

7.30 nm.—
Toespraak oor die Sondagskoolwese: Mnr. C. G. de Groot. Bespreking.

GELUKWENSING AAN DRS. J. I. DE WET

DIT doen die Redaksie genoeë om aan te kondig dat een van ons redaksielede tw. ds. J. I. de Wet, predikant van die gemeente Johannesburg-Noord, die doktorale eksamen in die teologie met lof geslaag het.

Ons hartelike gelukwense aan die jonge doktorandus.

Ons verneem dat drs. De Wet nou besig is met sy proefskrif. As dit ingehandig is by en goed gekeur is deur die teologiese fakulteit A in Pretoria, dan ontvang hy die doktersgraad in die teologie.

Goeie advies van
DR. CARFIX:

Indien u op soek is na 'n ligte kar met die volgende beproefde eienskappe :

- Rygemak
- Betroubaarheid
- Spaarsaamheid

dan moet u keuse val op 'n nuwe

NASH Metropolitan

teen £695 kompleet met draadloos

Fraai Belyning — Skitterende Kleure

Kom sien hulle by . . . .

HAAK SE GARAGES (EDMS.) BEPERK
(Opgerig in 1901)
H/V. BOSMAN- EN PRETORIUSSTRAAT, PRETORIA

en onthou . . . .

HAAK se Gebruikte Karre is GOED!

Potchefstroomse Universiteit vir C.H.O.

TOESIGHOUDSTER WASSERY

Aansoeke vir bogenoemde betrekking word ingewag.

SALARISSKAAL:
£286 x 24 - 310 x 20 - 390.
WONINGSTOELAAG:
£4.10s.0d. p.m.
LEWENSDUURTETOELAAG:
Ongehude personeel bereken op:
(a) 'n salaris van £286 - £360 is £54 p.j.
(b) 'n salaris van £361 - £390 is £36 p.j.

Aansoekers met ervaring en opleiding in die Wassery-bedryf sal voorkeur geniet.

Die eerste diensjaar sal 'n proefjaar wees.

Diens moet op 1 Januarie 1958 aanvaar word.

Verdere diensvoorwaardes en besonderhede sal op aanvraag verstrek word.

Aansoeke tesame met gewaarmerkte afskrifte van getuigskrifte en sertifikate plus 'n geboortesertifikaat of doopseël, moet
DIE REGISTRATEUR,
P.U. VIR C.H.O.,
POTCHEFSTROOM,
voor 2 NOVEMBER 1957 bereik.

OFFISIEEL

BEROEP:

Ds. P. W. A. Bierman van Odendaalsrust na Boksburg.

Ds. P. A. R. C. van Wyk van Wonderfontein na Queenstown.

Ds. J. A. P. v. Tonder van Rustenburg na Rustenburg-Suid.

Ds. D. J. v. Staden van Lichtenburg na Krugersdorp-Wes en na Marble Hall.

Ds. J. A. Smit van Vliegepoort na Waterval-Bo.

Ds. C. J. Muller van Otjiwarongo na Kemptonpark.

BEROEP AANGENEEM:

Ds. F. J. van Zyl van Springs na Wonderboompoort.

Ds. B. J. van Staden van Bosmansrust na Leeudoringstad.

Ds. P. W. A. Bierman van Odendaalsrust na Boksburg.

Ds. Jac. P. v. d. Berg van Kimberley na Evaton.

BEROEP BEDANK

Ds. T. N. H. Janson, Witbank na Bethal.

Ds. C. J. Smit van Koster na Groot-Marico.

Ds. P. A. R. C. van Wyk van Wonderfontein (Carletonville) na Queenstown-kombinasie.

Ds. J. G. M. Dreyer van Potchefstroom na Melville.

Ds. W. J. Roos van Pretoria-Noord na Melville en na Zwartruggens.

Ds. J. H. van Staden van Krugersdorp-Oos na Kempton-Park.

ADRESVERANDERING

GEM. LUANSHYA, N.R.

Vorige Skriba:

D. P. SCHMIDT,
S-Laan 86,
Luanshya, N.R.

Huidige Skriba:

C. v. d. WESTHUIZEN,
Z-Laan 75,
Luanshya, N.R.

GEMEENTE WITBANK

Skriba.—Ou Adres:

H. DE WET,
Hertzogstraat 23,
Witbank.

Nuwe Adres:

H. DE WET,
Van Deventerstraat 23,
Witbank.

KLERKSDORP - OOS

Skriba:

Oudl.
N. J. R. TERBLANCHE,
Posbus 37,
Klerksdorp.
Foon 1518.

Skriba van Registrasies:

Oudl.
C. J. CAMPHER,
Lombaardstraat 9,
Pienaarsdorp,
Klerksdorp.

NUWE BEAMPTES OP KEMPTONPARK:

Skriba van Registrasie:

Diak.
L. J. HOLTZHAUZEN,
Posbus 107,
Kemptonpark.
Foon 75213.

Skriba:

Oudl.
J. C. VAN DEN BERG,
Du Plessislaan 22,
Kemptonpark.
Foon 698.

NUWE GEMEENTE

Dit is met dankbare harte, dat ons u wil verwittig van die feit dat die gemeente Wankie, op die 14 Sept., afgestig het as 'n selfstandige gemeente, in kombinasie met die gemeente Bulawayo. Graag wil ons in die Ned. Herv. gemeentes vra om aan ons te dink in die gebed sodat ons krag kan ontvang om staande te bly, en te kan uitbrei tot die verheerliking van God.

P. J. F. BOTES.

Adres van Skriba en Kassier is:

P. J. F. BOTES,
Posbus 72,
Wankie, S.Rhodesië.

DS. T. F. J. DREYER, Skriba van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering, en Veldprediker op Voortrekkerhoogte, het 'n operasie ondergaan, maar so mooi deurgekom dat hy reeds die hospitaal verlaat het. Hy word spoedig 'n algehele herstel deur Gods goedheid toegewens.

As u 'n **BEGRAFNISPOLIS** wil hê wat u 'n **BEGRAFNIS** gee,

DAN IS U TUIS BY

AVBOB

AVBOB
£1,000,000
AVBOB het die eerste en enigste miljoen-begrafnisfonds

50% BONUS op die Volkspolis

KOEPON

AVBOB
Posbus 1661, Pretoria

Ek ontvang graag, sonder enige verpligting, besonderhede van AVBOB se Volkspolis.

Naam ....

Adres ....

....

BLOKLETTERS ASSEBLIEF HR

DIE HERVORMER

Offisiële Orgaan van die Ned. Herv. Kerk van Afrika

ADVERTENSIETARIEWE : Geboorte-, Verlowings-, en Huwelike, 10/- vir 'n maksimum van 60 woorde, en 2d. per woord bo 60 woorde vooruitbetaalbaar.

DOODSBERIGTE en IN MEMORIAMS 10/- per plasing

Advertensies en Adresanderinge (vermeld sowel oue as nuwe adres) aan :

DIE ADVERTENSIE-BESTUURDER
Bus 171, KRUGERSDORP

Advertensies moet gestuur word aan die Advertensiebestuurder nie later as die 5de van die maand voorgaande publikasie.

As foto geplaas moet word: £1/6/0 ekstra vir die maak van 'n drukkersblok.

GRAFSTENE EN MONUMENTE

GEMAAK UIT DIE BESTE PRETORIA - GRANIET

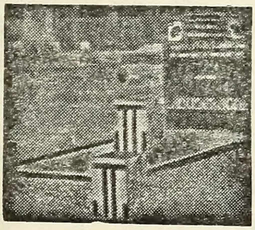

Word afgelewer en opgerig op enige dorp en plaas

Pryse na elkeen se vermoë

PRYSLYS en *KATALOGUS* op *AANVRAG !*

J. P. E. ROODE
Posbus 163 — Foon 308
ERMELO

ONDERSTEUN ONS ADVERTEERDERS

DOODSBERIGTE

Dit het die almagtige God behaag om die siele van ons tans gestorwe broeders en susters wie se name hieronder vermeld word, tot Hom te neem. Hulle liggame is aan die aarde toevertrou in die vaste en sekere hoop van die opstanding tot die ewige lewe deur ons Here Jesus Christus wat die vernederde liggaam aan sy verheerlikte liggaam gelyk sal maak.
Die familie treur oor hulle heengaan en die Hervormde gemeenskap treur saam.

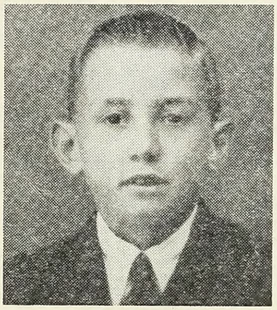

BOTES. — Petrus Johannes Francois (Pietie), enigstegeborene van Piet en Maggie, wat tragies en onvergeetlik heengegaan het op die 8ste Julie 1957 in die ouderdom van 13 jaar 8 maande en 2 dae.

Rus in vrede ons liewe seun!

Ons dank is aan God wat vir ons so 'n liewe seun geleen het. Die diepbedroefde ouers en ouma. P. J. F. Botes.
Posbus 72,
Wankie, S.-Rhod.

VAN STADEN. — Oorlede op 9de Augustus 1957 my teergeliefde eggenote en ons vader, Paulus Flippus, in die ouderdom van 79 jaar en 5 maande en 13 dae, na 'n smartlike lyding van 7 maande.

Die bedroefde eggenote P. J. van Staden, kinders en kleinkinders.
Klein Elandsfontein,
Pk. Ouklip,
Warmbad.

VAN ROOYEN. — Ignatius Michael, van Witpoortjie, vroeër van Bank. Oorlede op die 9de Augustus 1957 in die ouderdom van 54 jaar en 3 maande.

Diepbedroefde eggenote en kinders. J. van Rooyen.

DE BRUYN. — Albertus Johannes, oorlede 6 September 1957, in die ouderdom van 73 jaar 5 maande, na 'n egverbintenis van 50 jaar 5 maande.

Bedroefde eggenote, kinders, kleinkinders en agterkleinkinders. H. J. v. d. Merwe.
Posbus 5,
Grasmere.

GELDENHUYS. — Op 30 Julie 1957 is van ons weggeneem ons dierbare pappie en oupa, B. G. Geldenhuys. Vêr in Suidwes, kon ons nie eers 'n afskeidsgroet gee nie.

S. Geldenhuys en gesin.
Posbus 207,
Windhoek.

GROBLER. — Dirkie Elizabeth Adriana Catharina Grobler (gebore Moolman), oorlede op 13 Augustus 1957, in die ouderdom van 73 jaar 9 maande 26 dae.

Die diepbedroefde kinders en kleinkinders.
Trichardtdorp,
Oos-Tvl.

VAN DER MERWE. — My dierbare eggenoot en my kinders se vader Johannes Stephanus, op 19 Februarie 1957 in die ouderdom van 73 jaar na 'n baie gelukkige huwelikslewe van 47 jaar.

Die diepbedroefde eggenote en kinders. J. J. v. d. Merwe.
Waterval,
Pos Atoom,
Oor Nylstroom.

LABUSCHAGNE. — Gerhardus Johannes, van Vergenoeg, na jarelange lyding, sag heengegaan op 6 Julie 1957, in die ouderdom van 73 jaar en 11 maande.

Bedroefde eggenote, kinders en kleinkinders. M. C. Labuschagne.
Posbus 47,
Groot-Marico.

IN MEMORIAM

In liefdevolle herinnering dink ons terug aan ons ontslape dierbares wat ons vooruit gegaan het en nou rus van hulle arbeid. Ons mis hulle nog steeds, maar treur nie oor hulle soos die ander wat geen hoop het nie. Ons dank God vir wat hulle deur sy genade beteken het.

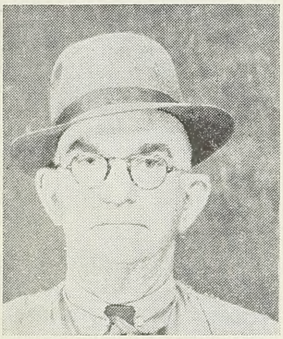

BOTHA. — Onvergeetlik bly vir ons die vroeë môre van 9 November 1956 toe van ons deur die dood weggeneem is my geliefde eggenoot, en ons vader en grootvader, Jan Botha, in die ouderdom van 66 jaar en 10 maande.

Verlangende eggenote Bellie Botha, kinders, en kleinkinders.

Middelkraal,
Marikana.

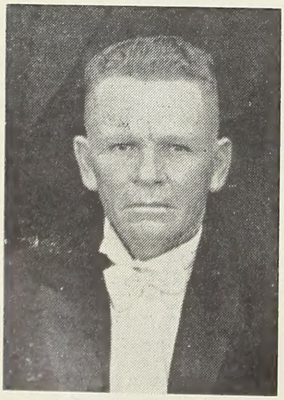

KRUGER.—Dawid Johannes, my dierbare eggenoot en ons vader, skielik oorlede op die aand van 22 Oktober 1955.

Verlangende eggenote en kinders. H. S. Kruger.

Posbus 100,
Meyerton.

BRONKHORST. — Na 13 jaar nog 'n kransie van rosies op die graf van my liefling eggenote, Catharina Wilhelmina.

Bedroefde eggenoot en kinders. C. J. Bronkhorst.

Despatch,
Pk. Eerste Fabrieke.

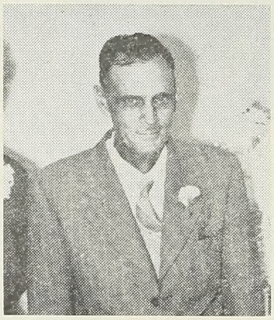

BOOYSE.—Ons dierbare eggenoot en vader , Nicolaas Johannes Booyse, weggeneem op 8 November 1956.

Die bedroefde eggenote en kinders, Marie Booyse.

Nuwelaan 1,
Pk. Lynneast,
Pretoria.

STEYN. — Tien jaar gelede ons skielik ontneem, op 25 September 1947, ons enigste lieflingdogtertjie en sustertjie, Aletta Susanna Steyn, gebore 27 Maart 1947.

Verlangende ouers en broers Oubasie, Willem, Tollie, Danie en Koekie.

Doornstraat 16,
Zeerust, Tvl.

PRINSLOO. — Ons dierbare eggenoot en vader, Jasper Johannes, oorlede 15 September 1956, in die ouderdom van 40 jaar en 10 maande.

Dieptreurende eggenote en kinders. S. A. Prinsloo.

Rietfontein No. 11,
Pk. Endicott.

Gobabis se Sondagskoolkinders hou puik Basaar

Die Sondagskoolkinders van Gobabis het besluit om ook hul deel by te dra tot die bou van 'n kerksaal.

Op 24 Augustus het hulle 'n suksesvolle basaar gehou wat die mooi bedrag van £67 ingebring het.

Alle organisasiewerk is deur die kinders self gedoen, asook die verkopings by die tafels.

Die sukses van die verkoping word deels toegeskryf aan die gewillige ondersteuning en hulp van die ouers, waarvoor hulle baie bedank word.

Die ywerigheid waarmee die kinders hierdie verkoping gereël het is iets om op trots te wees; mag almal die belange van die kerk so op hulle harte dra.

F. J OOSTHUIZEN,
Supt. van Sondagskole.

* * *

Daar is blykbaar nog voorlesers, hier en daar, en party van hulle hou aan met hulle werk. Dis ook die geval met die voorleser in die Herv. gemeente van Middelharnis (Nederland), broeder Zaayer, wat alreeds op 22 jarige leeftyd die gestoelte van eer beklim het, as opvolger van sy skoonvader. Hulle vorm in die kerk so af en toe selfs nog 'n familietradisie. Maar mnr. Zaayer het 'n halwe eeu lank sy goeie diens verrig. En dit is 'n gelukwens werd. Ongelukkig gebeur so iets maar net as uitsondering, as ons daarvan verneem.

Uit „De Hervormde Kerk" van 27 April 1957.

IN MEMORIAM

BOTHA. — Erens ver in die wildernis van N.-Rhodesië rus 'n dierbare na wie smartlik verlang word.

Verlangende ouers en twee kindertjies. M. A. Botha, Marie en Renier.

Middelkraal,
Mooinooi.

ELS.—Gert Wilhelmus, oorlede 10 September 1956 in die ouderdom van 61 jaar 4 maande.

Treurende diepbedroefde eggenote Hester Els.

Silverton.

Vir Hoogstaande

- KERKRAADSDRAG
- TOGAS
- SNYERSPAKKE
- DAMESUITRUSTING

Raadpleeg Eerste vir

UNIEWINKELS

KERKSTRAAT 275, PRETORIA.

Takke :

JOHANNESBURG : Jeppestraat 168.
VEREENIGING : Uniewinkels, Marklaan 12.
HEIDELBERG: Uniewinkels, Voortrekkerstr 41.
BENONI Uniewinkels, Prinslaan 79(b).
GERMISTON: Uniewinkels, Presidentstr. 279.
ERMELO: Gebrs. Stolp Beperk.
PIET RETIEF: Gebrs. Stolp Beperk.
MORGENZON: Gebrs. Stolp Beperk.
KAAPSTAD: „Pickles", Parlementstr. 31.
Uniewinkels, Adderleystr. 37.
BELVILLE: Uniewinkels, Voortrekkerstr. 105

PARTEX

Beroemd vir Kwaliteit

Dis sagter... dis beter dis meer ekonomies

JUNIOR

SPESIAAL GEMAAK VIR JEUGDIGES & SKOOLDOGTERS

TANS VERKRYGBAAR

PARTEX
PARTEX
SANITARY TOWELS
PARTEX PRODUCTS
JOHANNESBURG

Met lissies

Ook in kraam-grootte vervaardig

Handelsnavrae:
Endstraat 30
Posbus 11100
Johannesburg

DIE NUWE

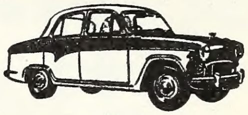

AUSTIN A55
Cambridge

IS HIER!

●

MEER KRAG, RUIMTE EN GERIEFLIKHEID

●

Distribueerders:

Kingsley & Marais
(Edms.) Bpk.
Kerkstraat 481, Pretoria

HOOFPYN
VERKOUE
GRIEP

STEYN se PYNPOEIERS

MAAK DIE WINTER AANGENAMER met STEYNse PYNPOEIERS

● VERLOS USELF VAN KNAENDE HOOFPYN GRIEP EN VERKOUE ● VOEL PERDFRIS, LEWENDIG EN GESOND ● VIR SPOEDIGE VERLIGTING DRINK

STEYN SE PYNPOEIERS

in die groen houertjie

In die land van pyn onthou die naam van
STEYN
Oral Verkrygbaar 1/6

RESIDENSIE HOTEL
SCHOEMANSTRAAT 185
Bus 548 — Foon 2/1712
Die plek waar die
vooraanstaande
Afrikaners tuis gaan
— *OOK* —
VAN RIEBEECK HOTEL
ANDRIESSTRAAT 388
PRETORIA
Foon 2/2756
F. Groeneveld (Bestuurder)

N. DE WYN
Vooraanstaande Tabakhandelaar
(Opgerig 1891)
Voorheen by AFRICAN ARCADE 13
tans geassosieer met
Central Gents Hairdressers
VAN DER WALTSTRAAT 211
(Langs Waverley Restaurant)
Met uitbreiding na ons voorraadafdeling.
Bestellings uitgevoer na alle dele van die Unie
ONS GOEIE REPUTASIE IS U WAARBORG!
FOON 21462 FOON 29183

ONNODIGE LYDING

MOENIE SLEGTE SPYSVERTERING VERONTAGSAAM NIE

NAVORSING in die oorsake van Slegte Spysvertering en die eindresultate het aan die lig gebring dat die afwesigheid van die normale Maagsappe een van die mees algemene en ernstigste oorsake is en dat om Slegte Spysvertering te verwaarloos geensins die werk van 'n redelike wese kan wees nie.

VERLORE MAAGSAPPE

As u tong, wanneer u dit voor 'n spieël besigtig, skoon, rooi gepunt is en barsies in het, kan u seker wees dat u Maag 'n behoorlike hoeveelheid normale Maagsappe broodnodig mag hê. Al wat u dan moet doen is om 'n bottel van die Dr. Heinz-Maag-Drank te koop, dit te gebruik en 'n redelike dieët te volg soos voorgeskryf in die pamflet wat die medisyne vergesel.

SO EENVOUDIG— SO LEWENSREDDEND

Kos wat nie verteer nie gis net en veroorsaak slegte suur, gas en nadelige reaksies in die maagwande. Om vleis, groente en vet te verteer, neem 'n dosis van die Dr. Heinz-Maag-Drank na elke ete. Niks kan makliker, veiliger en redeliker wees nie.

Die DR. HEINZ-MAAG-DRANK kos 6/6 per bottel by alle aptekers.

1389-2d

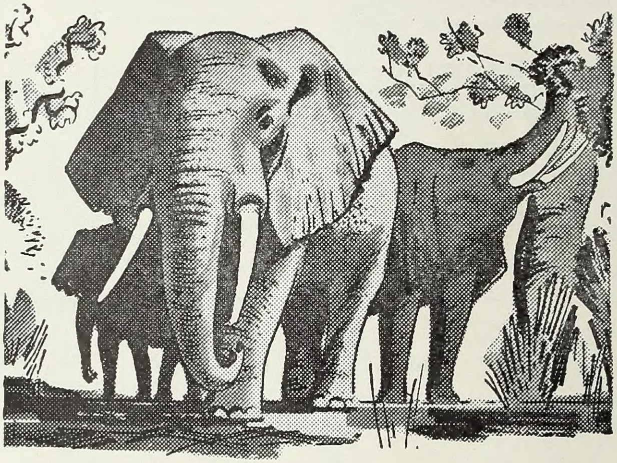

Sat van gewone vakansie?

Slaan dan dié keer 'n nuwe koers in en ontdek mooi Suid-Afrika. Die Spoorwegpadvervoerdiens reël toere van al die hoofsentrums af na die mooiste dele in ons land. Maak nie saak waar u woon, watter ryding u verkies, wanneer of waarheen u wil gaan nie, daar's 'n toer wat by u vakansietyd en beursie sal inpas. Besoek u naaste Spoorwegreisburo. Hulle sal u volledig inlig oor die talle toere, sorg dat al u reisreëlings in die haak en u hotelverblyf agtermekaar is. U plaaslike stasiemeester is ook 'n Reisburoverteenwoordiger.

SAS

TREINDIENS · PADVERVOERDIENS · REISBURO
VZ002708M